Қишлоқ ҳаёти

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 30 АПРЕЛЬ. жума, № 29 (5.985). Сотувда эркин нархда

ТИНЧЛИК, БАРҚАРОРЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Америка Қўшма Штатларига сафари ниҳоясига етди. Уч кунлик ташриф давомида давлатимиз раҳбари НАТОнинг 50 йиллигига бағишлаб ўтказилган тадбир доирасида бўлиб ўтган Евроатлантика ҳамкорлик кенгашининг ялпи мажлисида иштирок этди, АҚШнинг раҳбар доиралари вакиллари билан музокаралар ўтказди, турли йирик халқаро ташкилотлар вакиллари билан учрашди. Президент сафардан қайтаётиб, журналистларга берган интервьюсида Ўзбекистон жамики тараққийпарвар давлатлар ва ташкилотлар, шу жумладан АҚШ ҳамда НАТО билан ҳам тинчлик, барқарорлик ва тараққиёт йўлида ўзаро тенг манфаатли ҳамкорлик қилиш, дўст бўлиш тарафдори эканини таъкидлади. Дўстлик дегани эса оғалик ёки инилик даъвосини суриш эмас, балки бир-бирини тушуниш, бир-бирига кўмаклашиш ва ўзаро тенг ҳамкорликдир. Президент Ислом Каримовнинг АҚШга сафари айни муддаога эришиш йўлида мамлакатимиз учун, унинг эртанги куни учун муҳим аҳамият касб этади.

Суратда: ташриф пайти.

Фарҳод ҚУРБОНБОЕВ (ЎзА) олган сурат.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг АҚШга ташрифи ҳақида гап кетганда, аввало унинг учта муҳим жиҳатига тўхталиб ўтиш керак бўлади. Бинобарин, айни жиҳатлар мазкур сафарнинг моҳиятини очиб беради. Аввало, ташрифнинг бош сабаби — НАТО саммити ва ушбу тадбир асносида Ўзбекистон — НАТО муносабатлари ҳақида. Маълумки, Ўзбекистон НАТОнинг «Тинчлик йўлида ҳамкорлик» дастурининг фаол иштирокчиси саналади. Дастур асосидаги ўзаро мулоқот эса ҳарбий-ўқув машқлари доирасида кечаяпти. Лекин биз кўзлаган мақсад НАТОга аъзо бўлиш эмас. Бунинг иккита сабабини айтиб ўтишимиз мумкин. Биринчидан, Ўзбекистон ташқи сиёсатининг устувор тамойилларидан бири ҳеч қандай ҳарбий блокларга аъзо бўлмасликдир. Президент Ислом Каримов бу масалани янада содда қилиб тушунтириб айтдики, бирорта ўзбек аскари ўз мамлакатимиз чегаралари ҳудудидан ташқарига бориб, ҳар хил можароларда иштирок этмайди. Иккинчидан, Ўзбекистоннинг бугунги сиёсий-жўғрофий ҳолати ҳам бирор бир ҳарбий блокка кириш амалига тўғри келмайди. Яъниким, мабодо шунга амал қилинадиган бўлса, бу минтақадаги хавфсизлик мувозанатига путур етказиб қўйиши мумкин. Гарчанд минтақамиздаги айрим давлатлар ўз саъй-ҳаракатлари билан минтақа хавфсизлигига раҳна солаётган бўлса-да, Ўзбекистон раҳбарияти буларга қарши ҳаракат қилмаслигини очиқ-ойдин маълум қилган. Аксинча, бизнинг мақсадимиз минтақамизда тинчлик ва барқарорлик бўлишини, халқимизнинг ҳақиқий эркин ва фаровон ҳаётга эришишини таъминлашдир. Бу борада нафақат Ўрта Осиё, балки бутун Осиё минтақаси давлатлари ичида энг кўп жон куйдираётган мамлакат Ўзбекистон, десак муболаға ҳам, нокамтарлик ҳам бўлмайди. Ўзбекистон — НАТО муносабатларининг асл моҳияти ҳам шу — давлатимизнинг хавфсизлиги ва тинчлигини таъминлаш, қолаверса минтақада барқарорликни қарор топтириш учун шарт-шароитни имкон қадар кенгайтириш ва мустаҳкамлашдан иборат.

Бугунги кунда дунёдаги 19 мамлакат НАТОнинг тўлақонли аъзоси саналади, қирққа яқин давлат ушбу алянс билан ҳамкорлик қилади. Мазкур Шимолий алянс билан, НАТОга аъзо ҳамда унга шерик давлатлар билан ҳамкорликни ривожлантириш Ўзбекистон учун жуда муҳим. Ислом Каримов Евроатлантика ҳамкорлик кенгашининг ялпи мажлисида сўзга чиқиб, Ўрта Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни сақлаш учун зарур омилларга алоҳида тўхталиб ўтди. Аввало, йигирма йилдан бери давом этиб келаётган ва минтақа хавфсизлигига катта таҳдид солаётган афғон можаросини тинч йўл билан ҳал этиш. Шу ўринда бир фикрни айтиш жоиздир. Агар Европанинг бирор бир нуқтасида кичкинагина жанжал чиқсаю уч-тўрт киши қурбон бўлса, масала дарров жаҳоншумул аҳамият касб этади. Ҳолбуки, Афғонистонда кунига юзлаб одамлар уруш туфайли ҳалок бўлаётгани жаҳон аҳлида унчалик ҳам катта ташвиш туғдирмаётгани ажабланарли. Фикримизча, бунинг сабаби жаҳон хавфсизлик тизимида мувозанат йўқлигидадир. Ўзбекистоннинг, қолаверса бошқа давлатларнинг ҳам НАТО билан ҳамкорликни янада ривожлантиришга интилаётгани айни мувозанатни таъминлашга хизмат қилиши шубҳасиз. Негаки, биз истаймизми йўқми, бугунги кунда НАТО дунёдаги ҳар қандай зўравонликка ҳарбий ва сиёсий жиҳатдан қарши тура оладиган ягона ташкилот бўлиб қолаяпти. Хусусан, Босния воқеалари НАТОнинг дунё учун кераклигини аниқ-тиниқ исбот қилган эди.

Иккинчидан, ядро қуролига эга давлатлар сонининг кўпайишига йўл қўймаслик зарур. Негаки, кейинги вақтда Жанубий Осиёда ўтказилган ядро синовлари кишини ташвишга солади. Учинчидан эса, минтақада диний экстремизм ва фундаментализмнинг тарқалишига йўл қўймаслик лозим. Айтиш мумкинки, бугун айнан диний экстремизм ва фундаментализм ер юзидаги кўплаб урушлар, можароларга ҳаво бериб турибди. Тўртинчидан эса, терроризм ва зўравонлик, қурол-яроғ ҳамда наркотик моддалар контрабандасига қарши ҳамкорликда курашни кучайтириш зарур. Айни шу масалаларда Ўзбекистон НАТОнинг ва унга шерик бошқа давлатларнинг кўмагига эҳтиёж сезади.

Бир сўз билан айтганда, НАТО бугунги кунда умуминсоний қадриятлар, демократия йўлида собит бораётган давлатларнинг хавфсизлиги ва барқарорлиги учун хизмат қиладиган халқаро институтдир. Бундан буёғига ушбу алянс ҳарбий эмас, балки кўпроқ сиёсий ташкилот сифатида обрў-эътибор қозонса, ажаб эмас. Ҳар ҳолда, ташкилот доирасида амалга оширилаётган ислоҳотлар, унинг келгуси асрдаги фаолиятига доир режалар шундан далолат беради.

Ташрифнинг яна бир муҳим жиҳати хусусида, яъни Ўзбекистон раҳбарининг халқаро ташкилотлар вакиллари билан бўлиб ўтган учрашувларига тўхталиб ўтсак. Қизиғи шундаки, илк учрашув Ислом Каримов ўтирган самолёт ҳали манзилга етиб бормасданоқ бўлиб ўтди. Яъни, давлатимиз раҳбари сафар чоғида Голландия пойтахти — Амстердамда тўхтаб ўтди ва бу ерда Европа Иттифоқи Комиссияси Комиссари Ханс Ван ден Брук билан учрашди. Учрашувда, асосан Ўзбекистон, қолаверса, Марказий Осиё мамлакатларининг коммуникация имкониятларини кенгайтиришга хизмат қиладиган лойиҳаларнинг молиявий таъминоти билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

24 апрель куни Ўзбекистоннинг АҚШдаги элчихонасида Ўзбекистон, Грузия, Озарбойжон, Украина ва Молдова Президентларининг учрашуви бўлиб ўтди. Учрашув самараси ўлароқ, Грузия, Украина, Озарбойжон ҳамда Молдова ўртасидаги ҳамкорлик тузилмасига — Ўзбекистон ҳам қўшилди. Демак, бундан буён бу тузилма ГУУАМ, деб юритилади. Ушбу тузилма ўзаро жўғрофий жойлашувга асосланган бўлиб, унинг асосий мақсади иштирокчи давлатлар ўртасидаги иқтисодий алоқаларни кенгайтириш, коммуникацияни ривожлантиришдир. Грузия, Украина, Озарбойжон ва Молдова давлат раҳбарларининг 1997 йил Страссбургда бўлиб ўтган учрашувида тузилган ушбу бирликнинг дастлабки келишуви Ғарбга қурол-яроғ тарқалишининг олдини олиш бўйича бўлган эса-да, ҳозирги кунга келиб унинг вазифалари сезиларли даражада кенгайди. Мазкур бирлик доирасида ҳамкорлик қилиш, бизга, айниқса, коммуникацияни ривожлантириш учун муҳим. Биламизки, транспорт коммуникацияси масаласи денгиз портларидан узоқда жойлашган Ўзбекистон учун стратегик аҳамиятга эга. Шу боисдан Ўзбекистон Буюк Ипак йўли, ТРАСЕКА доирасидаги ишларда фаол иштирок этаяпти.

Ислом Каримовнинг «Эксимбанк» президенти Ж. Ҳермон билан мулоқоти, шунингдек, Капитолийда Ўрта Осиё ҳамда Кавказ давлатлари раҳбарлари билан бирга АҚШ сенаторлари билан учрашуви ҳам ташрифнинг муҳим воқеаларидан бўлди. Шу ўринда, АҚШ сенаторлари билан бўлган учрашув ҳақида бироз тўхталиб ўтсак. Сенатор Сэм Браунбэк учрашувни очар экан, айни вақтда АҚШ сенати «Буюк Ипак йўли — XXI аср» номли қонун қабул қилишга чоғланаётганини маълум қилди. АҚШнинг Буюк Ипак йўлига қизиқаётгани хайрли, албатта. Табиий бир савол туғилади: нега Буюк Ипак йўли орадан икки минг йил ўтиб яна муҳим стратегик аҳамият касб этаяпти? Сабаб шуки, бугун бу йўлдан нафақат мазкур минтақа давлатлари, балки Европа мамлакатлари, шу жумладан АҚШ ҳам катта манфаат топиши мумкинлиги тобора яққолроқ намоён бўлаяпти. Давлатимиз раҳбари сенаторлар билан учрашувда сўзга чиқиб, йиғилганларнинг эътиборини Буюк Ипак йўлини ривожлантиришга қандай омиллар, кучлар халал бериши мумкин, деган масалага қаратди. Сир эмаски, айрим мамлакатлар Ўрта Осиё ва Кавказ давлатларининг Ғарбга томон янги алоқа коридорларига эга бўлишини хоҳламайди. Айниқса, мазкур минтақадаги нефть ва газни жаҳон бозорига чиқариш учун янги йўналишларнинг пайдо бўлаётгани уларнинг пайтавасига қурт тушираётир. Иккинчидан, диний экстремизм ва фундаментализмнинг мазкур минтақа мамлакатларида тарқалиши ва бунинг асносида юзага келадиган беқарорлик ҳам давлатларимизнинг ҳамкорлик йўлидаги саъй-ҳаракатларига путур етказиши мумкин. Учинчидан эса, айрим давлатлар ҳамон шовинистик кайфиятдан халос бўла олмаётгани билан боғлиқ. Улар минтақада ўз таъсирларини сақлаб қолиш учун турли амаллардан фойдаланяпти. Бу ҳаракат эса Буюк Ипак йўлини тиклаш, ўзаро интеграциялашув йўлидан бораётган давлатларнинг мақсадига зид. Ва ниҳоят, Осиёдаги айрим давлатлар ўз стратегик мақсадларини кўзлаб Буюк Ипак йўлининг тикланишига ва ривожланишига халал бериши мумкин. Шунинг учун бу ҳақда гап кетганда юқорида тилга олинган масалаларга алоҳида эътибор қаратиш керак бўлади.

Ўзбекистон Президентининг Жаҳон банки гуруҳи Президенти Ж. Вулфенсон, Халқаро валюта жамғармаси бошқарувчи директорининг ўринбосари Ш. Сугисаки билан

(Давоми 2-бетда).

МУҲИМ МАСАЛАЛАР МУҲОКАМАСИ

Кеча республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг ҳайъат мажлиси бўлиб ўтди. Уни Бош вазир ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Бахтиёр Олимжонов олиб борди. Йиғилишда вазирлик таркибига кирувчи бирлашма, уюшма, компанияларнинг раҳбарлари, вилоят ҳокимларининг биринчи ўринбосарлари — қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаларининг бошлиқлари иштирок этдилар.

Мажлисда Вазирлар Маҳкамаси томонидан қабул қилинган қарорларнинг ижроси ва шу кунда амалга оширилиши зарур бўлган долзарб вазифалар муҳокама қилинди. Жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг ўтган йилда қабул қилган «1999 йил ҳосили учун кузги-қишки агротехника тадбирларини ўз вақтида ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорнинг қандай бажарилганлиги кўриб чиқилди.

Маълумки, ўтган йили мамлакатимиз Президенти Исроил давлатига қилган сафарларида ушбу мамлакат технологияси асосида пахта етиштириш, у ердаги истиқболли навлардан баъзиларини республикамизда синовдан ўтказиш лозимлигини таъкидлаган эдилар. Шунга кўра 1998 йилда Вазирлар Маҳкамасининг «Исроил технологияси бўйича пахта етиштиришнинг тажриба лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори қабул қилинганди. Унга биноан Сирдарё, Жиззах, Тошкент вилоятларининг баъзи хўжаликларида Исроилнинг «Нетафим», «Зераим-Гедера» фирмалари билан биргаликда тажриба сифатида пахта етиштириш белгиланган эди. Ҳайъат йиғилишида ушбу қарорнинг қандай бажарилаётганлиги ҳам кўриб чиқилди.

Мажлисда ҳукумат қарорига кўра жамоа хўжаликларини ширкат хўжаликларига ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳам муҳокама қилинди. Шу билан бирга йиғилишда «Қишлоқ ва сув хўжалигида Халқаро тикланиш ва тараққиёт ҳамда Осиё тараққиёт банклари билан инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш ишларининг бориши тўғрисида»ги, «Ғалла ўрим-йиғимида қатнашадиган техникаларни мавсумга тайёрлаш ишларининг бориши», Уруғчилик ва биолаборатория ишларини яхшилаш ҳақидаги ва бошқа шу кунда амалга оширилиши лозим бўлган муҳим вазифалар кўриб чиқилди.

Амалга оширилаётган ишлар қайд этилиши билан бирга йўл қўйилаётган камчиликлар ҳам кўрсатиб ўтилди. Уларни зудлик билан бартараф этиш юзасидан аниқ кўрсатмалар берилди.

Ҳайъат мажлисида муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

ЎЗ МУХБИРИМИЗ.

ДЕҲҚОН ҲИММАТИ БИР ШОҲ ДОСТОНДИР

Деҳқончиликда ҳамма иш равон, сип-силлиқ кетган йил бўлмайди. Балки шундандир деҳқон ишини илми ғайб дейдилар. Бир йил қиш чўзилиб, баҳор кечикса, бошқа бир йил ёз жазирама келади, ўзга бир йил қурғоқчилик бўлса, кейинги йили тизгинсиз селлар экин майдонини пайҳон қилади. Биз табиат инжиқлиги, деб ўрганган бундай ҳодисалар аслида деҳқоннинг ақлу заковатини, омилкорлигини синовдан ўтказадиган бир имтиҳондир. Аслида умри зироат ишлари боғлиқ бунёдкор одамлар бундай ҳолатларга ҳамиша аскардай шай туришади. Ана шу имтиҳон жараёнида ўз билим ва тажрибаларини ишга солиб тадбиркорлик, касбларига бўлган меҳру садоқатни намоён этадилар.

Тадбиркор — бунёдкор

Уйчи туманининг «Ғайрат» ширкат хўжалигида ўн уч гектарлик кечагина қайта экилган пайкал бошида туриб, сув таратаётганлар ишини кузатаётган дилбар жувон билан бир лаҳза суҳбатлашдик. Кўринишидан Абдулла Қаҳҳорнинг «Синчалик» қиссасидаги Саидани эслатадиган бу жувон чеҳрасидаги малоҳатни нигоҳидаги шижоат тўлдириб турарди.

Хўжалик бошқаруви раиси Абдураҳмон Раҳимов бизга бригада бошлиғини таништираркан ҳикоя қилди:

— Бултур Дилоромхон даласида чигит биринчи бўлиб униб чиққан, ўшанда вилоят раҳбарлари келишган эди, илк ғўзани кўриб, суюнчи беришганди.

— Июннинг еттинчисидаги дўл гулга кирган ғўзани шипшийдам қилиб кетганди, — гапга қўшилди Дилоромхон. — Аммо тезкорлик билан ўғитлаб, чопиқ қилиб, сув тараб, янги шохлар чиқартириб, экинни етказиб олганмиз.

— Режани ҳам биринчилар қатори бажариб, телевизор билан мукофотланган, — изоҳ берди раис.

Ҳа, ўшандай оғир шароитда ҳам Дилоромхон Сиддиқова бригадаси азаматлари 45 гектар майдондан режадаги 35,2 ўрнига 36,5 центнердан пахта етиштирган эканлар. Қўшниси Эргашбой Дўланов бригадаси эса 50 гектардан 35,8 ўрнига 38,7 центнердан ҳосил олган.

Суҳбат асносида сув тараб юрган соч-соқоли пахтадай мўйсафид кетмонни елкага ташлаб алпона қадам билан келиб қолди. Етмишни қоралаб қолган оқсоқол бундан саккиз йил муқаддам нафақага чиққан. Лекин тўртинчи йилдирки, жамоа раҳбариятининг таклифи билан далага қайтиб, маслаҳатчи сувчи бўлиб ишлаб турибди.

— Тўққиз ёшимдан дадамга эргашиб далага чиққанимча, мана олтмиш йилки, мана шу бригададаман. Олтмиш йилда табиатнинг минг бир синовини кўрдим, десам лоф бўлмас. Аммо, деҳқон нолиб юриши керак эмас. Дарҳол чора топиб, вақтни бой бермай, ишга киришиш керак.

Дарҳақиқат, ғайратликлар шундай қилишяпти. Барча майдонларни кўздан кечириб чиқилди. Айрим пайкаллар ўша куниёқ бузиб янгидан чигит экилди. 490 гектар пахта-

(Давоми 2-бетда).

АЛПОМИШЛАР, КЎКАЛДОШЛАР БЕЛЛАШАР БУНДА

Эртага мамлакатимиз пойтахтида кураш бўйича биринчи жаҳон чемпионати бошланади. Бу чиндан-да оламшумул воқеадир. Ахир қисқа муддатда миллий курашимизнинг шуҳрати етти иқлимга етиб, дунёнинг 60 га яқин давлатидан энг кучли полвонларнинг Тошкентга тўпланиши ҳазилакам ишми?!

Биз Ўзбекистон терма жамоаси ушбу нуфузли мусобақага қандай тайёргарлик кўраётганлиги билан танишиш мақсадида «Жар» спорт-соғломлаштириш мажмуида бўлдик. Аввало бу кошонанинг ўзи беҳад гўзаллиги, маҳобати билан ақлни лол қолдиради. Илгари кўримсиз масканлардан бири бўлган бу жойнинг ушбу спорт иншооти туфайли кўрки ўн чандон ортганига ҳайратланмассиз.

Ичкаридаги шинамлик, орасталикни кўриб завқингиз яна бир карра ошади. Менимча: «Мустақиллик нима берди бизга?» — дея савол қўядиган айрим кимсаларни мана шу каби истиқлол шарофати билан бунёд этилган иншоотлар, сўлим масканларга олиб келиб, томоша қилдириш керак. Бундай сайру саёҳат умр дегани шунчаки тирикчиликдан, қорин ташвишларидан иборат эмаслигига, булардан-да муҳимроқ, юксакроқ туйғулар мавжудлигини улар чин дилдан ҳис этишларига шубҳа йўқ.

Дарвоқе, ўзингиз айтинг: кун сайин, соат сайин она юрти жадаллик билан чирой очаётганидан, кўркамлашиб бораётганидан соф виждонли киши фахрланмай тура оладими?

Ана шу хаёллар оғушида кураш залига кирдик. Катта тўшақлар устида йигирма-ўттиз чоғли полвонлар жуфт-жуфт бўлиб бел олишишмоқда. Бир неча чарчаганлари чеккада ўриндиқларда ҳордиқ чиқаришмоқда. Ўнг томондаги девор яқинида стол орқасидан кузатувчилар жой олишган. Ўша томонда бурчакда халат кийган икки шифокор аёл қайсидир полвоннинг томир уриши, нафас олишига қулоқ тутишмоқда. Бу полвонни дарҳол танидик: олимпия ўйинлари кумуш медали соҳиби Армен Багдасаров-ку.

Бир пас ҳамма ёққа кўз ташлаб кузатиб турдик. Дам-бадам гурсиллаган овоз эшитилади: қайсидир полвон шеригини эгнидан ошириб тўшакка ағдаради.

(Давоми 4-бетда).

АФЛОТУН МЕНИНГ ДЎСТИМ, АММО...

Қарангки, буюк юнон донишмандининг ушбу нақли ҳалиям ўз долзарблигини, аҳамиятини йўқотмапти: «Афлотун менинг дўстим, аммо ҳақиқат ундан ҳам юксакроқдир!»

Бу нақлни бугун нега эслаяпмиз? Сабаби Чироқчи туманидаги «Кўкдала» ширкат хўжалигида юз берган бир воқеа шунга туртки бўлди. Ушбу воқеани ўқиб хулоса чиқарарсиз, деб ўйлаймиз.

Абди Турдиев ҳозирги «Кўкдала» кооператив (ширкат) хўжалигида туғилиб ўсди. Шу ерда ўрта мактабни битириб, шофер бўлиб ишлади. Ўшандаёқ меҳнаткашлиги, ҳалол ва покизалиги билан оғизга тушди. Сиртдан ўқиб, олий маълумот олди. Шундан сўнг хўжаликда бош муҳандислик лавозимида ишлай бошлади. Бу вазифада кўпларга ибрат бўлди. Фақат янги техника воситаларини сотиб олишни эмас, балки борини омилкорлик билан ишлатиб, маблағни тежаш лозимлигини амалда кўрсатди. Шу тариқа бор техника воситалари тикланди. Улардан фойдаланиш яхшиланди. Натижада ғалла кўпайди, чорва туёқ сони ўсди. Янги боғ-роғлар ташкил топди, кўчалар равонлашди, ариқ-зовурлар қазилди, янги каналлар қурилишига киришилди.

Адолат тарозуси

Эл назарига тушиш осон эмас. Абди Турдиевга шундай ажиб бахт кулиб боқди. Ўзи туғилиб ўсган хўжаликка раҳбарлик лавозимига сайланди. Шундан кейин хўжаликда иш услуби бирдан ўзгарди. Гап камайди-ю, иш кўпайди. Бунда унинг мутахассислар билан гаплашиб, одамларга суяниб иш кўрганлиги қўл келди. Шу тариқа бирин-кетин ўзгаришлар бўла бошлади. Хўжалик давлатдан катта миқдорда қарздор эди. У доимо қарздан қутулиш йўлларини излади.

Хўжалик янги изга тушиб олди. Бу осонгина кечмади. Унинг сочларига оқ тушгани бежиз эмас. Ҳар қалай, хўжалик миллион-миллион сўм пулга эга бўлди, омбори донга тўла, одамлар катта миқдорда даромад оладиган бўлишди. Бунинг илдизи қаерда? Энг аввало меҳнатга муносабат ўзгарди. Чунки ишлаган кам бўлмаслигига одамлар ишонч ҳосил қилишди. Хўжалик

(Давоми 2-бетда).

Тожикистон алюмин заводи салбий таъсир қиладиган зонадаги ижтимоий-экологик вазиятни барқарорлаштиришга бағишланган халқаро учрашув иштирокчиларининг Тожикистон Республикаси Мажлиси Олийи ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига

МУРОЖААТИ

Марказий Осиё минтақасидаги давлатлар мустақилликка эришгач, уларда сиёсий ва иқтисодий муаммоларни ҳал қилиш билан бир вақтда экологик хавфсизликка ҳам катта эътибор берилмоқда. Бу мамлакатларнинг айримлари атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва табиат ресурсларидан фойдаланиш соҳасидаги муносабатларни тартибга солувчи кўп томонлама ва икки томонлама давлатлараро битимларга қўшилди.

Марказий Осиё давлатларида табиатни муҳофаза қилишга оид қонунчилик ривожланмоқда ва такомиллашмоқда, генофондни барқарор ривожлантиришни, сақлаб қолишни, табиий ресурслардан оқилона фойдаланишни таъминлайдиган ҳамда фуқароларнинг мақбул атроф муҳитга бўлган ҳуқуқини кафолатлайдиган халқаро конвенциялар, шартнома ва битимларга қўшилиш жараёни давом этмоқда.

Маълумки, ҳозирги вақтда минтақада атроф муҳитга ва аҳоли саломатлигига салбий таъсир этаётган бир қанча экологик хавф ўчоқлари мавжуд. Шулардан бири Тожикистон алюмин заводи бўлиб, унинг қуввати оширилгач, 80-йилларнинг бошларида ҳавога кўп миқдорда фторли водород, олтингугурт гази, ауот оксидлари ва углевод окиси чиқариб ташлана бошлади. Бу ҳол Ўзбекистоннинг Сурхондарё вилоятидаги шимолий туманларда экологик вазиятнинг кескин ёмонлашувига олиб келди.

Тожикистон алюмин заводи ҳар йили ҳавони булғатувчи 40 минг тоннагача моддаларни, шу жумладан 300—400 тонна энг зарарли модда — фторли водородни чиқариб ташлай бошлади. Айрим пайтларда, айниқса ёз ойларида Сариосиё туманида ҳаводаги фторли водороднинг миқдори йўл қўйиш мумкин бўлган меъёрдан 6—8 баравар ошиб кетди. Ёзда вужудга келадиган фавқулодда вазиятдан ташқари, 1983 йилдан буён ўтказилаётган кузатиш даврида ҳаводаги фторли водороднинг ўртача миқдори йўл қўйиш мумкин бўлган меъёрнинг 1,5-2 бараваридан камаймади. Шу даврда олтингугурт диоксиди ва азот диоксиди, фторли водород ва олтингугурт диоксиди ўртасидаги ўзаро қўшилиш эффекти ҳисобидан ҳавонинг булғаниши кучайди.

Ўзбекистон Республикаси ва Тожикистон Республикаси ҳукуматлари атроф муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида биргаликдаги саъй-ҳаракатларни янада кучайтириш манфаатларини кўзда тутиб, 1994 йилнинг 17 ноябрида **Тожикистон алюмин заводи салбий таъсир қиладиган зонадаги экологик вазиятни яхшилашда ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги битимни имзолаган эдилар.**

Битимда техник мақсадлар учун алюмин ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, экологик меъёрларни ишлаб чиқиш, иқтисодий зарарни аниқлаш, мазкур зонада атроф муҳитни муҳофаза қилиш устидан давлат назоратини таъминлаш кўзда тутилган. Ўзбекистон ва Тожикистоннинг табиатини муҳофаза қилиш республика органлари бу битимни амалга ошириш мақсадида **1996—2000 йилларда Тожикистон алюмин заводининг экологик ҳолатини яхшилашга доир илмий тадқиқот ва техника ишлари дастурини ишлаб чиқди.**

«Экосан» Халқаро жамғармасининг экспертлар гуруҳи 1999 йилнинг январида Сариосиё ва Узун туманларидаги экологик вазиятни ўрганди. Бу гуруҳ мазкур битим жойларда қандай бажарилаётгани билан ҳам танишди.

Натижада томонлар ўз зиммасига олган бир қанча мажбуриятлар шу вақтга қадар бажарилмагани маълум бўлди. Чунончи, Тожикистон алюмин заводининг экологик ҳолатини яхшилаш, фторли водород ва олтингугурт диоксиди қўшилишининг салбий таъсирини тугатишга, иссиқ иқлим шароити учун санитария-гигиена қоидаларини қайта кўриб чиқиш ва экологик меъёрларни ишлаб чиқишни молиялаштиришга, ҳаво булғанишини назорат қилишнинг автомат тизимини жорий этишга доир тадбирлар амалга оширилмади.

1998 йилда Тожикистон алюмин заводи қувватининг қисқартирилишига қарамай, унинг одамлар саломатлигига ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига салбий таъсири юқорилигича қолмоқда. Масалан, Сариосиё ва Узун туманларида 1998 йилда аҳоли орасида флюороз, юқумли касалликлар, паразитар, эндокрин касалликлари, шиш пайдо бўлиши, иммун касалликлари, қон ва қон ҳосил қилувчи органлар, суяк-мушак тизими касалликлари, туғма нуқсонлар 1996 йилдаги даражага нисбатан 1,5—2 баравар кўпайди.

Сариосиё туманида токзорлар ва машҳур Дашнобод анорлари нобуд бўлди. Бу ерда ипак қурти боқиш тўхтатилгани оқибатида ҳар йилги иқтисодий зарар 50 миллион сўмга етмоқда. Узун туманида тиббий текширишдан ўтказилган болалар орасида 45,7 фоизида нафас органлари

(Давоми 2-бетда).

ТИНЧЛИК, БАРҚАРОРЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

олиб борган музокаралари ҳам ғоят самарали бўлди.

Ниҳоят, сафарнинг яна бир муҳим жиҳати — Ўзбекистон-Америка муносабатлари ҳақида. Давлатимиз раҳбарининг ташриф давомида АҚШнинг раҳбар доиралари вакиллари билан бўлиб ўтган учрашувлари Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг ривожида муҳим аҳамият касб этажаги шубҳасиз. Хусусан, Ислом Каримов билан АҚШ Давлат котиби Мадлен Олбрайт ўртасида бўлиб ўтган учрашувни алоҳида таъкидлаш керак.

Шу ўринда Ўзбекистон—АҚШ муносабатлари ҳақидаги айрим фикрларни айтиб ўтиш мақсадга мувофиқдир. Кейинги вақтда бу икки мамлакатнинг бир-бирига сезиларли даражада яқинлашгани кузатилди. Бу сунъий эмас, балки табиий жараёндир. Ёдимизда, юртимиз мустақилликка эришган дастлабки йилларда АҚШдаги айрим сиёсатдонларнинг Ўзбекистон ҳукумати сиёсатидан хийла норозилиги сезилиб турарди. Бугунги кунга келиб эса бундай кайфият ўрнини хайрихоҳлик эгаллади. Зеро, муносабат бир-икки кунда ўрнатилмайди, бунинг учун йиллар керак. Бугун АҚШ Ўзбекистонни Марказий Осиёдаги стратегик ҳамкори ҳисоблайди. Бунинг сабаби нимада? Ислом Каримов бунинг сабабини изоҳлар экан, ушбу ҳол Ўзбекистон танлаган йўл тўғри, юритаётган сиёсатимиз эса изчил ва оқилона эканининг оддий бир исботидир, деди. Ички сиёсатда ҳам, ташқи сиёсатда ҳам.

Лекин Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг ривожланишида ҳаракат фақат бир томондан бўлаяпти, дейиш густоҳлик бўлур эди. Бугун нафақат Ўзбекистон АҚШ билан, балки Америка ҳам биз билан ҳамкорлик қилишдан манфаат топиши турган гап. Шу хусусда сўз кетганда, бир гапни айтиб ўтиш керак. Ўзбекистоннинг АҚШ билан яқинлашишга интилиши ҳеч қандай давлатга қарши қаратилган эмас. Бу ҳақда Ислом Каримов 1997 йил россиялик журналистлар билан бўлган учрашувида очиқ-ойдин баёнот берган эди. Нафсиламрини айтганда эса, Америка Қўшма Штатларига нафақат биз, балки дунёнинг кўплаб давлатлари ҳавас билан қараши рост. Негаки, бугунги кунда бу давлатдаги ривожланиш, одамларнинг турмуш шароити, фан ва техника, замонавий технология ҳақиқатан ҳам кўпчиликнинг ҳавасини келтиради.

Ўзбекистон Президентининг АҚШга уч кунлик сафари, ташриф давомида бўлиб ўтган қизғин учрашувлар, муҳокама этилган масалалар замирида бир ҳол кўзга яққол ташланиб турди: Ўзбекистоннинг хавфсизлиги ва барқарорлиги учун ҳамкорликни янада кенгайтириш, кафолатларни янада кучайтириш лозим. Шу боис бўлса керак, ҳеч бир учрашув ёки тадбирда мамлакатимиз хавфсизлиги ва барқарорлигини мустаҳкамлаш масаласи четлаб ўтилгани йўқ. Зеро, хавфсизлик дегани фақат ҳарбий маънони англатмаслиги барчага маълум ҳақиқат. Хавфсизлик ва барқарорлик бор жойга эса сармоя келади, тараққиёт келади, ҳаёт олдинга қараб силжийди. Ўзбекистоннинг НАТО билан ҳамкорлик қилишдан кўзда тутган мақсади ҳам шу. Кези келганда, НАТО ҳақидаги айрим фикрларга Ўзбекистоннинг муносабати қандай эканини билдириб ўтсак. Айрим мамлакатлар НАТОни «агрессор»ликда айблаётганидан хабаримиз бор. Айниқса, унинг Югославияга қарши ҳужумидан кейин бундай аюҳаннosларнинг саси янада кучайгандек. Лекин кимки бугунги кунда НАТОни «душман» сифатида қабул қилар экан, бу шубҳасиз ўша давлатнинг айбидир. Негаки дунёнинг 19 та демократик, тараққий топган давлати аъзо бўлган ушбу халқаро ташкилотни муросасизликда айблаш нотўғри. Буни НАТОга кирган давлатлар қандай мамлакатлар, деган савол асносида англаса бўлади. Уларнинг бирортаси Европа тупроғида уруш бўлишидан манфаатдор эмас. Косово муаммосининг илдизини эса бундан ўн йил олдинги воқеалардан қидириш керак. 1989 йил Слободан Милошевич косоволик албанларнинг мухториятини йўқотиб, бу ҳудудда уруш оловини ёққан эди. Югославияда бугунги нотинчликларнинг сақланиб туриши ҳам ўша ўн йил олдинги сиёсатнинг давом этаётгани натижасидир. НАТОнинг кимларгадир хавфли кўриниши ажабланарли ҳол. Агар ушбу алянс чиндан ҳам хавфли бўлганида, у Шарққа томон кенгаймаган, қанча-қанча давлатлар эса унга аъзо бўлишни сабрсизлик билан кутмаган бўлар эди.

Сўзимиз бошида айтганимиздек, Ўзбекистон НАТО ёки АҚШ, ёҳуд бошқа халқаро ташкилотлар ва давлатлар билан ҳамкорликни ривожлантиришдан шу маънода манфаатдорки, бу бизнинг тинчлигимиз, осойишталигимиз, фаровон ҳаёт кечиришимизни таъминлашга хизмат қилади. Ушбу саъй-ҳаракатлар бир-икки кунда ўз самарасини бермаса, буни ҳам тўғри тушуниш керак. Негаки, бугун қилинаётган барча ишлар эртанги кун, келажак авлод учундир. Келажак авлод эса Президент Ислом Каримов таъкидлаганидек, биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлиши шарт!

* * *

27 апрель куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Вашингтондан Тошкентга қайтиб келди. Пойтахт аэропортида мамлакатимиз раҳбарини Олий Мажлис раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Фарҳод АРЗИЕВ,
ЎзА махсус мухбири
Тошкент — Вашингтон — Тошкент.

Тожикистон алюмин заводи салбий таъсир қиладиган зонадаги ижтимоий-экологик вазиятни барқарорлаштиришга бағишланган халқаро учрашув иштирокчиларининг Тожикистон Республикаси Мажлиси Олийи ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига

МУРОЖААТИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

касалликлари аниқланди. Аҳолининг тиббий кўрикдан ўтган қисмида кариес ва флюороз билан касалланиш даражаси ҳам 45 фоиздан ошиб кетган. Бу туманда Тожикистон алюмин заводининг салбий таъсири оқибатида 1998 йилда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши 55 миллион сўм зарар кўрди.

Тожикистон Эпидемиология ва гигиена илмий тадқиқот институти Тожикистон алюмин заводининг ишлаб чиқариш цехларида ўтказган тадқиқотлар заводнинг ўзидаги экологик вазият ишлаб чиқариш ходимларининг саломатлигига салбий таъсир қилаётганини кўрсатди. Модда алмашинуви жараёнларининг хусусиятларини ўрганиш чоғида заводнинг айрим цехлари ишчилари организмида оқсил ва жирлар миқдори умуман камайиб кетгани аниқланди. Завод ходимлари қандай касалликлар билан оғриётгани таҳлил қилинганида нафас олиш органлари, тери ва тери ости ҳужайраларининг касалланиши кўплиги, ошқозон-ичак касалликлари даражаси юқорилиги аниқланди.

Тожикистон Давлат тиббиёт институти акушерлик ва гинекология кафедраси ходимлари ўтказган тадқиқотларнинг натижалари Тожикистон алюмин заводида ишлаётган аёллар саломатлиги ўта паст даражада эканлигини кўрсатди. Чунончи, аёлларнинг катта гуруҳи текширилганида уларнинг 82 фоизида гинекологик касалликларнинг бир хилидан тортиб, беш хилигача мавжудлиги аниқланди. Заводдаги ноқулай ишлаб чиқариш вазияти аёлларнинг иммунологик мақоми, шунингдек уларнинг организмидаги нейроэдокрин бўғинларга салбий таъсир қилмоқда.

Тожикистоннинг Турсунзода туманида туғма нуқсонлар билан дунёга келаётган болалар заводнинг салбий таъсиридан олис зонадаги бошқа туманлардагига нисбатан уч баравар кўп учраши аниқланди. Тожикистон алюмин заводи атрофидаги ҳудудда истиқомат қилаётган болаларни текшириш чоғида уларнинг 83,9 фоизида иммунологик кўрсаткичлар меъёридан чекиниши мавжудлиги кўзга ташланди. Тожикистон алюмин заводи чиқариб ташлаётган заҳарли моддаларни водий шамоллари Ўзбекистон ҳудудига учириб кетмоқда ҳамда бу ҳол Сурхондарё вилоятининг мазкур туманларида экология ва одамлар саломатлигига салбий таъсир қилмоқда.

«Экосан» халқаро жамғармаси шу омилларни ҳисобга олиб, 1999 йил 23 апрел куни Сариосиё туманида Тожикистон алюмин заводи салбий таъсир қилаётган зонадаги ижтимоий-экологик вазиятни барқарорлаштиришга бағишланган учрашув ўтказди. Бу халқаро учрашувга Тожикистон Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси, Тожикистон Экология вазирлигининг ҳамда Турсунзода шаҳар ҳокимлиги, Тожикистон алюмин заводи раҳбарлари таклиф қилинди. Анжуманда, шунингдек, ЮНИСЕФ, Ф.Эберт номидаги жамғарма (Германия)нинг ваколатхона бошлиқлари, Россиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси маслаҳатчиси ва Сурхондарё вилояти, Сариосиё ва Узун туманлари ҳокимликларининг, бу туманлардаги корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари, жамоат ташкилотлари ва матбуот вакиллари иштирок этди.

Учрашув иштирокчилари Тожикистон алюмин заводи атрофидаги туманларда юз берган вазиятни ҳар томонлама муҳокама қилиб, улардаги ижтимоий-экологик ҳолатни барқарорлаштириш юзасидан биргаликда чоралар кўриш, 1994 йилда имзоланган ҳукуматлараро битим ва шу асосда ишлаб чиқилган 1996-2000 йилларда Тожикистон алюмин заводи экологик ҳолатини яхшилашга доир илмий тадқиқот ва техникавий ишлар дастурини амалга оширишда кўмаклашиш тўғрисидаги таклиф билан Тожикистон ва Ўзбекистон парламентларига мурожаат қилиш зарур деган фикрга келдилар.

Тожикистон алюмин заводи салбий таъсир қилаётган зонадаги ижтимоий-экологик вазиятни барқарорлаштиришга бағишланган халқаро учрашув иштирокчилари.

Қашқадарё вилоятининг кўриқ Усмон Юсупов туманидаги Жейнов қишлоғида уруш ва меҳнат фахрийлари кўпчиликни ташкил этади. Ушбу қишлоқ аҳли бундай табаррук кишилар борлигидан фахрланадилар, «Қариси бор уйнинг — париси бор...» деб ғурур туядилар. Дарвоқе, уруш ва меҳнат фахрийларига алоҳида эътибор берилиб, уларга катта ҳурмат ва эҳтиром кўрсатилмоқда.

9 май — Хотира ва Қадрлаш куни жейновлик бу табаррук зотлар тағин ҳам эъзозда — давранинг энг тўрида бўлишади.

Шомурод ШАРОПОВ олган сурат (ЎзА).

9 май — Хотира ва Қадрлаш куни

МУҚАДДАС ҚАДАМЖО

Хотира ва қадрлаш куни муносабати билан Самарқанд вилоятида улкан ҳажмда бунёдкорлик ва ободончилик ишлари олиб борилмоқда. Самарқанддаги мустақиллик майдонида хотира мажмуасини қуриш ниҳоясига етказилмоқда. Илгари Тепакўрғон номи билан шуҳрат топган бу тарихий манзил азалдан муқаддас саналган. Бу жой буюк соҳибқирон ва давлат арбоби Амир Темур даврида ҳам кутлуғ қадамжо бўлган. Бу ерда ватандошларимиз сиймоси акс эттирилган ёдгорликнинг ўрнатилиши авлодлар хотирасига чуқур ҳурмат-эҳтиром рамзи бўлиши шубҳасиз. Унда мамлакатимиз озодлиги ва мустақиллиги учун жон фидо қилган 70 мингдан зиёд ота-боболаримиз номи битилган лавҳалар ўрнатилади, ҳамон фарзандининг урушдан қайтишини кутаётган муштипар она сиймоси акс эттирилади.

Ҳ. ШУКУРОВ,
ЎзА мухбири.

НОРИННИНГ НОМДОР ЙИГИТЛАРИ

Хотира кунлари яқинлашса, ажойиб инсон Соли Адашев ёдимга тушади. 1944 йилнинг суронли кунларида Белорус тупроғини босқинчилардан тозалашда катта сержант Соли Адашев командирлик қилган ўқчи бўлими жанг олиб борар эди. У ўзи солдатларга шахсий намуна кўрсатарди. Душман дзоти баландликдан ўт очиб турар эди. Соли Адашев ўзининг бўлинмасига кўрсатма бериб, траншея орқали душман орқа томонидан ҳужум қилиб, фашистлардан олтитасини ўлдиради. Икки немисни асир олади. Жевань тепалиги ва яна бир қишлоқ ёвуз босқинчилардан озод этилади.

Соли Адашев бундай ҳарбий жасоратни бир неча бор такрорлаганлиги учун 1945 йил 23 мартда Қаҳрамон унвонига сазовор бўлганди.

Норин туманининг Тўда қишлоғида таваллуд топган Соли Адашев урушдан кейин Балиқчи, Янгиқўрғон туманларида раҳбарлик лавозимларида ишлади, умрининг сўнгги пайтларида Наманган асфальт заводига директорлик қилди.

Ҳамқишлоқлари Соли Адашевнинг хотирасини абадийлаштириш мақсадида кўчага, мактабга унинг номини бердилар. Қаҳрамоннинг қабри устидан гулчамбарлар аримайди. Мактабларда унинг номи ёд олиниб, турли тадбирлар ўтказиб турадилар.

Украин тилида Соли аканинг жасорати ҳақида бадиий асарлар чоп этилиб, кинофильмлар яратилган. Қаҳрамон Соли Адашевнинг порлоқ хотираси ҳамқишлоқлари қалбида абадий муҳрланган.

* * *

Маҳкам Камоловни Наманган вилоятида кўпчилик замин фарзанди дея эъзозларди. У далада сувчи, табелчи, бўлим бошқарувчиси бўлиб ишлаган. Даладан урушга кетганди. Белорус тупроғини кўплар қатори фашист газандаларидан тозалаш жангларида қатнашганди.

Маҳкам Камолов кўплар қатори 1945 йилнинг июнь ойида урушдан қайтди. Уни Учқўрғон туманидаги «Қўғай» совхозига директор қилиб юбордилар. Маҳкам ака деҳқон фарзанди эмасми, тез орада қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришда, айниқса, пахтачиликда юқори ҳосил олишда бутун республикага танилди.

Маҳкам Камолов ҳар бир ишни ўз ўрнига қўйиб уддаларди. Кўп ўтмай Учқўрғон туманининг биринчи раҳбари этиб тайинланди. У бу лавозимда ишлар экан, қолоқ хўжаликларни оталиққа олиб, ҳосилдорликни кўтаришга ёрдам берди. Ўша кезларда Маҳкам Камолов Учқўрғонни Ўзбекистонда етакчи туман қаторига олиб чиқди. Вилоят ва туман меҳнат аҳли ўртасида катта обрўга эга бўлди.

Унинг болалиги Норин бўйларида ўтган. Ҳаётлик пайтларида у билан тез-тез учрашиб, суҳбатларидан баҳраманд бўлар эдим. Наманган шаҳри Марғилон кўчасидаги хонадони дўстлар учун илиқ бир гўша эди.

Азиз инсон, тадбиркор раҳбар, миришкор деҳқон — замин фарзандини эслаб, баҳор кунлари Наманганга бориб, қабристонда хотирасини ёдга олдим. Илоҳим, жойи жаннатда бўлсин, гўрлари нурга тўлсин.

Муҳаммаджон ЎРМОНОВ.

ДЕҲҚОН ҲИММАТИ БИР ШОҲ ДОСТОНДИР

(Давоми. Боши 1-бетда).

зорнинг 220 гектарига уч кун ичида чигит экиб бўлинди. Шундан 105 гектари плёнка остига экилган чигит эди. Плёнкалар олиб ташланди. Очиқ тарзда экилиб, сув тарашга киришилди.

Биз дала кезишни «Ғайрат» хўжалигидан бошлаганимизнинг сабаби бор: Ўтган йилги сабоқ бу хўжалик деҳқонларининг омилкорлигини кўрсатган эди.

Вилоятда яшайдиган ҳеч бир одам деҳқончиликка бефарқ қаролмайди. Демак об-ҳавони мунтазам кузатиб, далалар аҳволидан огоҳ туради. Биз ҳам бундай туйғудан ҳоли эмасмиз.

Ўтган йили Чортоқнинг Навоий номли, Уйчининг «Бирлашган», «Ғайрат» хўжаликлари талофат кўрганди. Агар бефарқ қарайдиган бўлса, тақдирга тан бериб, деҳқончилик барбод бўлди деб ўтираверииш мумкин эди. Аммо матонатли деҳқонлар ана шу оғир шароитда ҳам ўз билим ва тажрибаларини ишга солиб, мўл ҳосил етиштирдилар. Уйчи туманида пахта тайёрлаш режаси бажарилмаган шароитда ҳам «Ғайрат» хўжалигида ортиғи билан адо этилди.

Учқўрғон туманидаги «Қайқиобод» жамоа хўжалиги деҳқонлари ҳам уюшқоқлик ва тадбиркорлик билан мўлжалдагидан кўпроқ пахта етиштирдилар.

Уйчига қўшни Чортоқ туманининг Навоий номли хўжалигида 65 гектар майдонда пахта етиштирадиган Ёқубжон Усмонов бригадасида 25 гектар ердаги экинни қайта экишга тўғри келибди. Механизатор Шаҳобиддин Холмирзаев, сеялкачи Ҳакимжон Нишоновлар сўнгги гектарларга чигит экаётгани устидан чиқдик. Шу хўжаликнинг Раҳмонжон Давлатов бошлиқ бригадасида ҳам ана шундай манзаранинг гувоҳи бўлдик.

18 йилдан буён бригадага раҳбарлик қилаётган Ёқубжоннинг ҳам, 15 йилдан буён ишбоши бўлиб юрган Ҳакимжоннинг ҳам фикрлари бир хил:

— Уч-тўрт кун ичида экинни ундириб оламиз. Бунақа синов ҳар йили деҳқон бошида бор.

Бундай вазият бугун нафақат деҳқондан, балки агросаноат мажмуининг ҳар бир тармоғидаги ҳар бир мутахассисдан, раҳбар ходимдан ақлу заковатни, ташкилотчиликни талаб этади. Тезкор ҳаракат, ҳар бир кунгина эмас, соат қадрига етиб қайта экиладиган майдонларда, орасига экиладиган пайкалларда уруғни қадаб ниҳолларни ундириб олган ютади.

Бугун Наманган вилояти деҳқонлари руҳида имтиҳондан аъло ўтиш иштиёқи ҳукмрон. Далаларда ҳар бир одам табиий қийинчилик туфайли ютқазилган кунлар мазмунини меҳнат билан тўлдириш йўлини изламоқда. Зеро, деҳқон умри имтиҳондан иборат.

Деҳқон далаларга шеър битар шоир,
Кетмон — қаламию меҳнат — илҳоми.
Табиат устоздир, деҳқон-чи — шогирд,
Бир умрлик синов устоз инъоми.

Ахир заҳмат билан битилади шеър
Заҳмат билан унар заминдан ризқ-рўз.
Шоир шеър заҳматин — олий неъмат, дер,
Деҳқон матонатин қилади кўз-кўз.

Деҳқоннинг ҳар куни бир нодир сатр,
Ҳар йилги ҳиммати бир шоҳ достондир.
Машаққатли онлар ўзин кўрсатиб
Синовдан ўтолган деҳқон деҳқондир.

Ҳабиб САЪДУЛЛА.

АФЛОТУН МЕНИНГ ДЎСТИМ, АММО...

(Давоми. Боши 1-бетда).

раҳбари бир гапни айтдими, уддасидан чиқмасдан қўймайди. У хўжаликка раҳбар бўлиб келганидан кейин айрим мутахассисларни ўз вазифасидан четлаштирди. Уларнинг бири ўз вазифасини совуққонлик билан бажарган бўлса, иккинчиси эгриқўллиги билан одамлар меъдасига теккан экан. Ана шуларни ишга тиклаш учун айрим раҳбарлар томонидан устма-уст қўнғироқ бўлиб турди. Лекин хўжалик раҳбари бунга парво қилмади. Чунки у замона ўзгарганлигини, янгичасига иш тутиш лозимлигини яхши биларди. Агар раҳбар бировларнинг оғзи билан нон ейдиган бўлса, ўзининг мустақил фикри бўлмаса, лавозимни бўшатиб қўйгани маъқул. Шу боисдан ҳам Абди Турдиев ўз сўзида қатъий турди. Афсуски, раиснинг қатъияти, бир сўзлиги қимматга тушди. Туман раҳбарлари хўжаликдаги ибратли ишларни кўрмасликка олишди. Катта-кичик йиғилишларда «Кўкдала» хўжалиги танқид қилинди, унинг раиси Абди Турдиевнинг иш фаолиятини қониқарсиз топишга уринилди. Ва... Абди Турдиев вазифасидан четлаштирилди.

Орадан икки йил ўтди. Шу давр давомида хўжаликнинг бели синди. Ғалла ҳосилдорлиги кескин камайди. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш борасидаги режалар ярим йўлда қолиб кетди. Хўжалик қарзга ботди. Ғалла омборлари бўшаб қолди. Экиш учун уруғлик дони топилмади. Жамоа аъзолари йил-ўн икки ойлаб иш ҳақи олишолмади.

Нима қилиш керак? Хўжалик аҳли бизга олдинги раисимизни қайтариб беринг, деб туман ҳокимига вакил юборишди. Фойдаси бўлмади. Хўжаликка яна бошқа киши раисликка тавсия этилди. Энди меҳнат аҳлининг бардоши тугаган эди. Шу боис юқори ташкилотларга мурожаат қилинди. Хайрият, адолат юзага чиқди. Китоб тумани суди 1998 йил 16 сентябрда Абди Турдиевни ўз вазифасига тиклаш ҳақида ҳал қилувчи қарор чиқарди. Аммо туман раҳбарлари бу қарорни инобатга олмадилар. Худди шундай вилоят «Қоракўл» акциядорлик бирлашмасининг 1998 йил 8 октябрда Абди Турдиев Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 3-моддасига биноан «Кўкдала» хўжалиги бошқаруви раиси вазифасига тайинлансин, деб чиқарган буйруғи ҳам бир чеккада қолиб кетди.

Мана энди ўзингиз баҳо беринг. Туман раҳбарияти на суднинг ҳукмини, на вилоят ташкилотининг қарорини назар-писанд этмаса, нима қилмоқ керак? Аслида ҳақиқат туман раҳбарларининг иззат-нафсидан юксакроқдир.

Бозор ЭРҚОРОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

***ТАҲРИРИЯТДАН:** Ушбу мақола чоп этишга тайёрланаётганда Қашқадарё вилояти Чироқчи туманидан шундай хабар олинди: Китоб тумани судининг Абди Турдиевни ўз вазифасига тиклаш ҳақидаги ҳал қилувчи қарори орадан қарийб олти ой ўтгандан кейингина кучга кирди. Бу даврда тадбиркор ва ташкилотчи жамоа етакчиси қанча-қанча азият чекди. Хўжалик фаоллари, жамоа аъзоларининг ўз сўзларида қатъий туришлари туфайлигина ҳақиқат тикланиб, адолат қарор топди. Юқорида сўз юритилган воқеалар жамоа фикри билан ҳисоблашмайдиган, амалда бўлган қонунлар, тартиб-қоидаларни четлаб ўтишга уринадиган, фақат ўзининг иззат-нафсини ўйлайдиган айрим раҳбарлар учун сабоқ бўлиши зарур.*

БУ ЙЎЛЛАР — КЎП АЗИМ ЙЎЛЛАР

Ҳар гал Қамчиқ томонга йўл олар эканмиз, дилни ғурурга тўлдирувчи янги бунёдкорлик ишлари, уларни амалга ошираётган ажойиб кишилар билан учрашишни ўйлаб, кўнглимиз иштиёқдан энтикади. Мана, тўртинчи йилдирки, довонда йўл қурилиши давом этаяпти. Унга «Андижонавтойўл» давлат-ҳиссадорлик бирлашмаси бош пудратчилик қилаяпти. Махсус таъмирлаш ва қурилиш тресті бунёдкорлари асосий трассалар, ер ости йўлларини барпо этишаяпти. Тошкентлик, наманганлик, фарғоналик йўлсозлар зиммасида ҳам ишлар кам эмас.

Тоғ шароитида яшаш ва ишлаш мураккабликлари, техника воситаларидан самарали фойдаланиш масъулияти, қурилиш ашёлари билан ўз вақтида таъминлашга эришиш кафолати улардан сабот-матонат, изланишни тақозо қилади.

Бунинг устига денг, табиатнинг ўзига хос инжиқликлари...

Эрта тонгдан шивалаб турган ёмғир гоҳ зўраяди, гоҳ пасаяди. Тоғ изғиринида совуқ томчилар юз-кўзингизга игнадек санчилади. Шунга қарамай трассада йўл қуриш давом этаверади.

Ангрен шаҳридан то Наманган вилояти ҳудудига қадар бўлган йўлнинг аксар қисмини «Тошавтойўл» давлат-ҳиссадорлик бирлашмаси йўлсозлари қураяпти. Вазифа — жаҳон андозаларига тўла жавоб берувчи эни 26 метрлик биринчи тоифали йўлни бунёд этиш. Тоғ қатламлари ҳар хил. Унинг муайян қисми уваланиб кетувчи тош тупроқдан иборат бўлса, маълум қисми метиндек харсанг деворларга дуч келасиз. Қаловини топиб иш юритишга тўғри келади. Тош-тупроқли жойларнинг устки қисми яхши мустаҳкамланмаса, ёмғир ёғиши билан сирғаниб пастга кўчаверади. Харсанг деворларни олиб ташлаш учун портлатишдан бўлак чора йўқ. Бу — ўта нозик, кўп ҳаракат талаб қилувчи иш.

Қамчиқ довонига олиб борувчи бу йўлда кескин бурилишлар, илон изли трассалар кўп эди. Уларни тўғрилаш, ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш учун чуқурлиги юз метрга етувчи нишабликларни тупроқ билан тўлдиришга тўғри келаяпти. Натижада узунлиги 29 километр бўлган трасса 4 чақиримга қисқаради.

Йўл бўлса, юқорига тобора кўтарилиб бораверади. Қамчиқ довонининг энг баланд нуқтаси денгиз сатҳидан 2268 метр юқорида жойлашган. Уни қуршаб олган тоғларни қишу кўклам қор қоплаб ётади. Ҳавоси ҳам тез ўзгарувчан.

Ҳозир ҳам довондан ўтишда анчайин қийинчиликлар мавжуд. Унинг остидан ўтувчи тонеллар ишга тушгач, бу мушкулликлар осонлашади.

Ер ости йўлларини қуриш ишлари режа асосида бормоқда. Тоннелсозлар зарур техника ва механизмларга эга бўлишига қарамай, тоғ жинсларининг хилма-хиллиги қазиш ишларида катта мураккабликлар туғдирмоқда. Шунинг учун қазилган жойни пешма-пеш темир-бетон билан мустаҳкамлаб боришга тўғри келаяпти.

Қамчиқ билан Резак довони оралиғидаги трассада ишлар охирига етказилаяпти. Кунлар исиши билан унга асфальт-бетон ётқизилади ва у автомобил қатнови учун тўла тайёр бўлади. Ҳар бирининг эни 20, узунлиги 750 метрдан иборат бўлган Резак тонелида ҳам андижонлик мутахассис ва қурувчилар пардозлаш ишларини охирлатиб қўйдилар. Тоннелга киришда хавфсизликни таъминловчи махсус айвонларни бунёд этиш ҳам жадал олиб борилаяпти.

Мустақиллик қурилишларида

Мамлакатимиз мустақилликка эришгунга қадар халқаро тоифадаги йўл бўлмаганлигини ҳисобга олсак, Қамчиқ довонида дунё андозалари асосида қурилаётган трассанинг нечоғлик аҳамиятга моликлигини, юртимизнинг иқтисодий куч-қудрати қанчалик ортиб бораётганлиги намоён бўлади. Бундай даражадаги бир чақиримлик янги йўлни текис ерда қуриш учун 15-20 миллион сўм сарфланади, мураккаб тоғ шароитида унинг қиймати 10-15 баробар, ҳаттоки ундан ҳам ортиқ харажат талаб қилади.

Қамчиқдан ўтаётган магистрал Тошкент-Андижон-Ўш-Эркештом-Қашқар халқаро йўлининг муҳим ҳалқасидир. Яқинда Тошкентда бўлиб ўтган анжуманда бу йўлни эндиликда Қашқардан Хитой Халқ Республикасининг кун чиқардаги муҳим порти Лянюнганга қадар етказиш, Тошкент тарафдан эса Европанинг Роттердан бандаргоҳигача узайтириш масаласи муҳокама қилиниб, ижобий келишувга эришилди. Бу ғоя тез орада ўтказилиши кутилаётган ҳукуматлараро миқёсдаги учрашувда қўллаб-қувватлангач, Қамчиқдан ўтаётган йўлнинг аҳамияти янада ортади.

Хўш, бугунги кунда Андижон-Ўш магистрал йўлидаги қурилишнинг аҳволи қандай?

Андижон вилоятининг ҳудудига киришингиз билан махсус деворлар билан тенг иккига ажратилган равон йўл бошланади. Мутахассисларнинг фикрича, халқаро тоифадаги йўллар, аҳоли яшаш жойларидан ўтадиган қисмларининг икки томони албатта баланд деворлар билан тўсилиши керак экан. Андижонлик йўлсозлар ҳозирги пайтда ушбу шартларни бажаришга киришдилар.

Ҳаммамизга яхши маълумки, вилоятимиз аҳолининг тиғиз яшаш жиҳатидан мамлакатимизда энг юқори ўринда туради, — дейди «Андижонавтойўл» давлат ҳиссадорлик бирлашмаси раиси Абдуфаттоҳ Жўраев. — Бизда ҳар бир қарич ер ҳисобли. Худди ана шу жиҳат йўл қурилишида ҳам бир қатор қийинчиликларни туғдиряпти. Негаки, Бўз туманидан то Ўш чегарасига қадар давом этган 90 километрлик масофанинг тенг ярми аҳоли истиқомат қиладиган жойлардан ўтади. Йўлни кенгайтириш учун айрим қишлоқлардаги ҳовлиларни бузишга, улар ўрнига бошқа жойдан шундай уйларни солиб беришга тўғри келаяпти.

Шунингдек магистрални кесиб ўтувчи зовур ва ариқлар устига 266 та кўприк қуришимиз ҳам керак. Шу пайтга қадар уларнинг 230 таси битказилди. Зарур тупроқ ўнлаб километр узоқликдаги адирликлардан ташиляпти.

Хуллас, муаммолар оз эмас. Бу йил йўлсозлар 10 миллиард сўмлик қурилиш ишларини бажаради. Бу — 1995 йилга нисбатан иш ҳажми 12 баробарга ошди, демакдир.

Табиийки, ишда сифат бўлмаса, ҳар қандай куч-ғайрат пировардида пучга чиқади. Йўлсозлар буни яхши тушунишади, унга эришишда халқаро талабларга жавоб берувчи турли русумдаги асфальт ётқизувчи олмон, швед машиналари жуда қўл келмоқда.

Юқори сифатли асфальт тайёрловчи корхоналар ҳам бўлиши керак. «Андижонавтойўл»да бугун 12 та ана шундай цех ишлаб турибди. Уларнинг иш унуми ҳам чакки эмас. Бугунги кунда мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган бутун асфальтнинг 37 фоизи улар ҳиссасига тўғри келади.

Юртимизда бугун авжи баҳор, қишлоғу шаҳарлар, дашту далалар таърифлаб бўлмас чирой касб этган. Ҳамюртларимизнинг қўли гуллиги, ободончилик ишларига жони пайвасталиги эса кўкламий кўркамлик билан уйғунлашиб, жаннатий бир оламни вужудга келтирмоқда.

Андижонда бўлганимизда Йўлбошчимизнинг биздан озод ва обод Ватан қолсин, деган пурҳикмат сўзларини бот-бот эсладик. Андижонлик йўлсозларнинг бугунги кунда юрт равнақи йўлида бажараётган ишлари бу сўзларга амалий ҳамоҳанглигидан яна бир карра мамнун бўлдик...

Абдурауф ҚОРЖОВОВ.

ХОМАШЁ ЭМАС, ТАЙЁР МАҲСУЛОТ

СУРХОНДАРЁЛИКЛАР ПИЛЛАНИНГ ОЛТМИШ ФОИЗИНИ ВИЛОЯТНИНГ ЎЗИДА ҚАЙТА ИШЛАШ ЧОРАЛАРИНИ КЎРИШМОҚДА

Туман пиллахонасида бошланган тортишув вилоят пиллачилик бирлашмасида ўз ечимини топди. Баҳсга сабаб бўлган масала — ангорлик пиллачи Амир Тўлагановнинг жорий мавсумда икки қути эмас, уч қути ипак қурти парваришлашни ўз олдига қатъий мақсад қилиб қўйганлиги хусусида эди...

— Оиламиз билан йигирма йилдан буён қурт парваришлаб, бу юмушда кўникма ҳосил қилганмиз, — дея ҳикоя қилади «Қорасув» жамоа хўжалиги миришкори А. Тўлаганов. — Яшириб нима қиламан, илгари бу соҳада кўп меҳнат қилсак ҳам, унинг даромади қандай бўлишини билмасдик. Натижада мавсум бошланиши билан уруғ хонадонларга мажбуран тиқиштириларди. Ўтин-чўпни ҳисобга олмаганда ундан хонадон учун манфаатдорлик йўқ эди. Истиқлолимизнинг умри боқий бўлсин! У берган эпкинлар ўзим сингари оддий одамлар хонадонига ҳам файзу-барака олиб кирди. Ҳозир хўжалигимиздаги ҳар бир миришкор қурт парваришига талабгор. Ўтган мавсумда икки қути қурт парваришлаб, 17 килограмм хом ашё топширдик. Икки ой ўтмасдан хўжалик идорасига чақиришиб, харажатлардан ташқари накд 17 минг сўм пул беришди. Бунақаси ҳеч қачон бўлмаганди, тўй қилдик, уй соляпмиз. Фарзандларимиз билан фикрлашиб насиб этса бу йилги ҳосилдан машина олишни режалаштириб қўйганмиз.

Бозор иқтисоди шароитининг талаби қатъий, унинг ўз йўриқлари ва қонун-қоидалари мавжуд. Меҳнат қилган киши биринчи галда оила иқтисодини, фаровонлик манбаини ва манфаатдорликни ўйлайди. Республикамиз ҳукумати соҳа мутахассислари меҳнатини қадрлаб, уларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаётганлиги тармоққа янгиликларни олиб киришга ундаяпти.

Аслида ипак қурти парваришлаш маданияти сурхондарёлик миришкорларга яхши таниш. Фақат бир нарса аён эди, илгарилари хом ашё етиштириларди-ю, буюртмачининг талаби бажариларди. Шу билан мавсум тугаган ҳисобланарди. Етиштирилган маҳсулотни қайта ишлаш улар зиммасига кирмасди.

Агар соҳага тадбиркорлик билан ёндошилса, у бебаҳо бойлик бўлиб, ҳам оила, ҳам вилоят иқтисодини мустаҳкамлашда асосий ўринлардан бирини эгаллайди. Тармоқ мутасаддилари ишлаб чиққан истиқболли дастур асосида пилла хом ашёсини қайта ишлаш корхоналарини қуришга киришилди. Мана, шу хайрли ташаббуснинг қоғоздан амалга кўчганига ҳам уч йил тўлаяпти. Натижалар чакки эмас. Дастлаб тажриба тариқасида Шўрчи туманида ана шундай корхона иш бошлади. Мутахассислар хомчўт қилишганида биринчи йили корхонага кетган сарф-харажатларни қоплаш лозим эди. Шу мақсадда етиштирилган хом ашёнинг ўттиз фоизи шу ернинг ўзида, қолгани шартномага кўра, буюртмачиларга юборилиши режалаштирилди.

Қадимдан қолган бир гап бор: халқимиз бир иш бошламасин, агар унга киришса, садоси дунёнинг бошқа чеккасидан эшитилади. Пиллачилар учун қайта ишлаш корхоналарини юргизиш анча кўп меҳнат талаб этди. Лекин янгилик-янгиликда! Бунинг устига оғирдир, машаққатлидир барибир халқимиз янгиликка ўч. Шўрчи пиллани қайта ишлаш корхонаси ҳам кутилганидан кўра яхши самара берди. Ўша йили харажатларни қоплашдан ташқари ўн миллион сўмдан ортиқ даромад олинди. Унинг бир қисми ишчиларни моддий тақдирлашга, қолгани эса корхона тармоқларини кенгайтиришга сарфланди.

Яна бир масала хусусида алоҳида тўхталиш жоиз. Пиллани қайта ишлаш корхонаси айнан шу туманда бежиз қурилмаган. Туман аҳолисининг зич жойлашуви жиҳатидан вилоятда юқори ўринда туради. Корхона ишга тушгач, ёшларни иш билан таъминлаш ва мутахассисларни жой-жойига қўйиш масалалари бирмунча ўз ечимини топди. Бир қарашда корхона мўъжаз, аслида унинг бағри кенг. Ҳозир 300 нафардан зиёд ёшлар меҳнат қилаяпти. Қўшимча цехлар фойдаланишга топширилса, яна шунча ишчи ўринлари яратилишини мутасаддилар таъкидлашмоқда.

Сарҳисоблар хом ашё қайта ишланганда тармоқ ўзини маблағ билан таъминлашига шароит яратилишини кўрсатди. Аниқ ишлаб чиқилган дастур асосида кейинги икки йилда бундай корхоналар сони яна учтага кўпайди. Айни пайтда Денов, Жарқўрғон, Қумқўрғон туманларида ҳам пилла хом ашёси сараланиб, қайта ишлов берилаяпти.

Замон — изланганники

Тармоқда мулкчиликнинг турли кўринишларидан фойдаланилаётганлиги ҳам саноатни қишлоққа олиб киришда, ёшларни иш билан таъминлашда ва ишлаб чиқарилган маҳсулотни четга чиқаришда муҳим аҳамият касб этмоқда. Вилоят «Пилла» бирлашмаси таркибидаги 14 та ташкилотнинг аксарияти давлат тасарруфидан чиқарилган ва ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилган. Уларнинг барчасида мақсад ягона—тармоқни ривожлантириш, бозорбоп маҳсулотни шу ернинг ўзида тайёрлаб, четга чиқариш.

Жамият аъзолари ана шу мақсадни рўёбга чиқаришда изланмоқда. Акцияларнинг 25 фоизи чет эл инвесторларини жалб этишга мўлжалланган. Сармоядорлар сурхондарёликлар ишлов бераётган сифатли пилла толасига катта қизиқиш билан қарамоқда.

— Мақсадимиз — пилланинг асосий қисмини шу ернинг ўзида қайта ишлаш, — дейди Сурхондарё вилояти «Пилла» ҳиссадорлик бирлашмаси раиси Соат Жумаев — Ҳукуматимиз тармоқни ривожлантириб, тадбиркорлик қилишимизга йўл очиб берди. Авваллари орзу эди бу. Йўлбошчимиз Сурхондарёда бўлганларида у кишининг суҳбатлари, вилоят меҳнаткашларига қарата айтган илиқ сўзлари юрагимга жо бўлиб қолган. Жорий йил хом ашёсининг олтмиш фоизини қайта ишлаб, четга чиқаришни мўлжаллаяпмиз.

Яхши ният, ярим давлат деган гап бор, халқимизда. Пиллачилар жорий мавсумда 208000 қути қуртни парваришлашаяпти. Олди беш ёшдан ўтди. Ниятлари 900 тонналик хирмон яратиш. Ҳар бир пиллакорга олдиндан аванс пули, унга қўшимча ун, ёғ, гуруч каби маҳсулотлар берилган.

Дарвоқе, ҳиссадорлик жамиятларининг асосий акциядорлари ҳам пилла парваришлаётган хонадонлар. Улар ўтган йили ҳар бир акцияси учун бир сўмига икки сўмдан қўшимча даромад олишди.

Яна ангорлик миришкор Амир Тўлаганов сўзларини эслаймиз. «Ёши етмишдан ошган, қўлидан иш келмайди, десалар керак-да! Дориломон замонамдан айланай, мен ҳали кўп ишларни эплашга қодирман...»

Отахон ёшларга ибрат бўларли гапни айтдилар. Дарҳақиқат, Истиқлол шукуҳи қарияларимиз билагига куч, ёшларимиз шуурига тадбиркорлик, ташаббускорликни сингдираяпти. Эркин яшаб, жўшиб меҳнат қилишга имконият яратилган Ватан фарзандлари эканимиздан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Уни ардоқлаш, асраш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз.

А. ҚОДИРОВ.

ҒАЛЛАЗОРДАГИ... ЎТТИЗ ҚОРАМОЛ

Тахтакўпир туманидаги «Ўзбекистон» ижара хўжалиги миришкорлари ғалла парваришига алоҳида эътибор бермоқдалар. Улар мавжуд 500 гектар майдонда экилган ғалладан мўл ҳосил олишга маҳкам бел боғлаганлар. Айниқса, зараркунанда ҳашаротларга қарши кураш, экинни ўғитлашни агротехника талаблари даражасида олиб бориш чораларини кўришяпти. Мақсад — эл дастурхонига сифатли дон етказиб беришдан иборатдир.

Афсуски, айрим кишилар ризқ-рўз манбаи бўлган ғаллазорнинг чорва моллари томонидан пайҳон қилинишига йўл қўймоқдалар. Туман ички ишлар бўлими ходимлари, хўжалик фаолларининг хушёрлик билан кузатув олиб боришлари натижасида Ойдўстқалъа овулининг айрим фуқаролари ўз молларини буғдойзорларга пинҳона равишда тунлари қўйиб юбораётганлиги маълум бўлди. Ўтказилган рейд мобайнида тунги соат тўртлар чамасида пайкаллардан 30 бош қорамол ушланди.

Лукма

Лоқайд, масъулиятсиз фуқаролар фақат қилмишлари учун ер чизиб қолмадилар, аксинча, катта миқдорда моддий зиён кўрдилар: ушланган молларнинг ҳаммаси сўйилиб, хўжаликдаги болалар боғчасига ва жамоа аъзоларига тарқатилди. Ойдўстқалъалик айрим фуқаролар ўз қилмишларидан пушаймон бўлмоқдалар. Аммо сўнгги пушаймон — ўзига душман эканлигини улар кеч англадилар.

Я. ҚЎЧҚОРОВ,
«Қишлоқ ҳаёти»
мухбири.

ГАЗ ТАЪМИНОТИ ЯХШИЛАНДИ

Қорақалпоғистон Республикаси Шўманай тумани аҳолисини газ билан таъминлаш яхшиланди. Бу ерда юқори босимли газ станцияси ишга туширилиши туфайли шундай имконият яратилди. Ҳозир туманда 370 километрли қувурлар орқали салкам беш минг хонадон табиий газдан баҳраманд бўлаётган бўлса, энди уларнинг сони икки ҳисса ортади.

Станцияни «Урганчтрансгаз» трести бўлинмаси қуриб берди.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

Қ. Укибоев номли деҳқон-фермер хўжалиги Оқолтин туманида биринчилардан бўлиб фермерлик ҳадисини олганлардан. Миришкорлар жорий йилда 687 гектар майдонда буғдойнинг синалган «Юна» навини парваришлаяптилар. Айни пайтда ғаллазорлар тўлиқ бошоқлаган, ўрим-йиғим ишларига қизғин тайёргарлик бормоқда.

Миришкорлар истиқлолнинг саккиз йиллик тўйи шарафига гектаридан 45 центнердан сара дон йиғиб олиб, ҳосилдорликни ўтган йилга нисбатан 7 центнер оширишга бел боғлашган.

СУРАТДА: бош ҳосилот Дадаш Абланов ва фермер Қудратали Йўлдошев ғаллазорда.

Ҳ. МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

КУРРАИ ЗАМИНДА

• ВАШИНГТОН. Оқ уй маъмурияти Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш масаласи бўйича АҚШ, Исроил ва Фаластин ўртасида уч томонлама олий даражадаги музокаралар ўтказиш ташаббуси билан чиқмоқда. Оқ уй матбуот котиби Жозеф Локхартнинг таъкидлашича, музокаралар Исроилдаги парламент сайловларидан кейин олти ой ичида бўлиб ўтиши мумкин.

Оқ уй маъмурияти бу ташаббуси билан Исроил ва Фаластин раҳбарларини Фаластин давлатининг доимий мавқеи тўғрисида музокара ўтказишга ва бу борада бир тўхтамга келишга чақиради.

* * *

• ПЕКИН. Сел оқибатида Хитойдаги Хунан вилоятининг катта қисми сув ичида қолди. Вилоятдаги 66 минг гектар экин майдонини сув босди, гидроэлектрстанциялар ва кўплаб уй-жойларга жиддий шикаст етди. Қурбонлар ҳам бор.

Ўтган йили ёзда ҳам Хитойда сув тошқинлари юз берган, бунинг оқибатида 3656 киши ҳалок бўлган, бир неча турар-жой, маъмурий бинолар, ўн минглаб кўприк ва ирригация иншоотлари яроқсиз ҳолга келиб қолганди. Ўшанда кўрилган умумий иқтисодий зарар 225 миллиард юанни (31 миллиард АҚШ долларига тенг) ташкил этган эди.

* * *

• БОНН. 27 май куни бу ерда Болқон минтақаси муаммолари бўйича халқаро анжуман бўлиб ўтади. Минтақада барқарорлик масалалари анжуманнинг асосий мавзуи бўлади, деди ФР ташқи ишлар вазирлиги вакили Мартин Эрдман журналистлар билан суҳбатди.

Халқаро анжуманда ЕИ, ЕХҲТ ва халқаро молиявий ташкилотлар ҳамда Югославия билан чегарадош давлатлар вакиллари иштирок этиши кутилмоқда. Анжуманда расмий Белград вакилларининг иштирок этиш ё этмаслиги ҳали аниқ эмас.

* * *

• ЖЕНЕВА. БМТнинг қочқинлар бўйича олий комиссарлиги маълумотларига қараганда, ўтган куни Косоводан яна тўрт минг киши Македонияга келган, икки мингга яқин киши Черногория орқали Албанияга ўтган.

Олий комиссарлик вакилининг айтишича, Косово можароси кескинлашгандан буён Албанияга 364 минг, Македонияга 137 минг, Черногорияга 65 минг ва Боснияга 15 минг косоволик қочқин келиб жойлашган. Шунингдек, айни пайтда эллик мингдан ортиқ қочқин Сербия ҳудудида истиқомат қилмоқда.

* * *

• ТОКИО. Япония ҳукумати косоволик қочқинларга инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш мақсадида яна икки юз миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ ажратди. Бундан илгарироқ Токио маъмурияти қочқинлар учун 15 миллион доллар ажратган эди.

Мазкур маблағнинг қирқ миллиони БМТнинг қочқинлар бўйича олий комиссарлиги ихтиёрига топширилса, олтмиш миллиони икки йил давомида ҳозир қочқинларнинг асосий қўнимгоҳига айланган мамлакатлар — Албания ҳамда Македонияга берилади. Маблағнинг қолган қисми эса қочқинларни Ватанига қайтариш ва Косово халқ хўжалигини қайта тиклаш мақсадида ташкил қилинган махсус жамғарма ҳисобига ўтказилади.

(ЎзА).

КУРРАИ ЗАМИНДА

Ойнаи жаҳонда

3 — 9 май

ДУШАНБА, 3

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.40 «Таҳлилнома».

8.40 «Ўзлик».
9.05 «Менга қарата олма от». Қисқа метражли бадиий фильм.
9.40 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
10.05 Кино янгиликлари.
10.20 Кундузги сеанс.
11.30 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
11.45 «Кундуз амакининг қиссалари».Мультсериал.
12.05 Ўзбекистон телерадиокомпанияси халқ чолғу оркестрининг концерти.
12.30 «Санъат олами».
12.50 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».

18.10 «Аралаш».
18.25 «Шаҳар бедарвоза эмас».
18.45 Кураш бўйича I жаҳон чемпионатининг якунларига доир.
19.05 «Тафсилот».
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: А. Қодирий «Меҳробдан чаён». Кўп қисмли видеофильм. 9-қисм.
21.50 «Умрбоқий қўшиқлар».
22.25 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал.
23.15 «Маънавият» дастури.
00.05 «Ахборот».
00.35 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Ким эпчил-у, ким чаққон», Мультомоша)
18.40 «Ақл ёшдамас».
18.55 «Мусиқий лаҳзалар».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Душанбада кўришгунча».
19.55 «Рей Брэдбери театри».
20.25 «Жаҳон» Халқаро шарҳ.
20.45 «Сурур» Мусиқий дастур.
21.00 «Давр».
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Муносабат».
21.55 Спорт дастури.
22.35 «Эгиз қўшиқлар».
22.55 «Ёшлар» телеканалида.
23.00 «Шарқ эстрадаси».
23.20 Синема. «Дигтаун».
00.50 «Спорт-қитъаси».
01.20 «Хайрли тун !»

СЕШАНБА, 4

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом ,Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 Лирик тароналар.
9.10 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 43-қисм.
10.05 «Маънавият» дастури.
10.55 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Ўн учинчи Осиё ўйинлари».
11.20 «Севги сурури».
11.45 Спорт дастури.
12.05 Мультсериал.
12.35 «Ёшлик баҳори».
13.15 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: А.Қодирий. «Меҳробдан чаён». Кўп қисмли видеофильм.

18.10 Болалар учун «Бешбармоқ».
18.30 «Ҳунарманд».Тележурнал.
18.50 «Шеър ва шуур».
19.00 «Бинокор».
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Аёл дунёни тебратар».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Истиқлолим — истиқболим». Одил судлов йўлидан.
21.20 «Гўзал бўстон бу».
22.05 ЎзТВ экранида биринчи марта «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 5-6 сериялар.
22.55 «Қиёфа». Ёқуб Аҳмедов.
23.25 «Ахборот».
23.55-24.00 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 43-қисм.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
19.50 «Мусиқий лаҳзалар».
20.00 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
20.30 «Марду-майдон».
20.50 «Сарвиноз». Мусиқий дастур.
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Ғазал соғинчи».
21.55 «Мунисам».
22.15 Сиз севган гуруҳ: «Байрам».
22.35 «Парламент».
22.55 «Кинотилсим».
23.10 «Ёшлар» телеканалида.
23.20 Синема.
01.00 «Хайрли тун!»

ЧОРШАНБА, 5

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 «Наво таралсин».
9.00 «Озода бўлса шаҳринг».
9.20 «Остонаси тиллодан».
10.05 Кундузги сеанс.
11.25 «Талаб ва таклиф».
11.45 «Мураббий». Спорт дастури.
12.05 Болалар учун театр: «Бахт қуши».
12.50 «Жараён».
13.10 Кундузги сеанс.
14.10 «Ботма, қуёш».

18.10 Болалар учун «Гулғунчалар».
18.30 «Утмишдан садолар».
18.45 «Куйлардан қўшиқларга».
19.05 «Фермер». Телетанлов.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Таълим- тарбия миллий дастури амалда».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Тараққиёт йўли».
21.25 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: А. Қодирий «Меҳробдан чаён». Кўп қисмли видеофильм. 10 қисм.
22.10 «Санъатим — саодатим». И.Гуломов.
22.40 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 44-қисм. «Тунги ҳамроҳ».
23.20 «Талабалик йилларим».
23.40 «Ёшлар ва эстрада».
00.05 «Ахборот».
00.35 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Спорт майдончаси», «Келинг, танишайлик», Мультомоша)
18.40 «Семург». Ўсмирлар учун кўнгилочар дастури.
18.55 Клип-антракт.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Дил рози». Мусиқий дастур.
19.35 «Ракурс».
20.00 «Спортлотто».
20.10 «Лаззат».
20.35 «Спектаклдан сўнг».
20.55 «Мусиқий лаҳзалар».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Танишинг: Жасур Ризаев».
21.50 «Автрейд».
22.00 «Давр»-интервью.
22.10 «Хотира».
22.25 «Каталог».
22.35 «Хит-коллекция».
22.55 «Ёшлар» телеканалида.
23.05 Синема. «Тузоққа илинтириш».
00.35 Хайрли тун!

ПАЙШАНБА, 6

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Ватан мадҳи».
9.10 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 44-қисм.
10.05 Япон тили.
10.25 «Жавоҳирлар хазинаси».
11.00 Хотира ва Қадрлаш кунига. «Хизматни ўтай туриб...».
11.20 Болалар учун.
11.45 Мультсериал.
12.05 «Сайқал».
12.25 Ўзбек куйларидан концерт.
12.55 «Инсон ва замин»
13.15 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: А. Қодирий «Меҳробдан чаён». Кўп қисмли видеофильм. 10-қисм.
14.10-14.35 «Зиё».

16.00 Футбол.
17.30 «Умид учқунлари».
17.50 Янгиликлар
18.00 Эстрада тароналари.
18.20 «Харита». Халқаро шарҳ.
18.35 «Ажаб саодат эрур...».
19.00 «Ҳидоят сари».
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Мен нечун севаман Ўзбекистонни». Публицистик кўрсатув.
21.40 «Соҳибқирон».
22.30 «Қўшиққа кўчган сатрлар». М.Тоир.
23.05 ЎзТВ экранида биринчи марта «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм.
23.50 «Ахборот».
00.20 «Футбол майдонларида».
00.35 «Сомон йўли».
01.050 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 44-қисм.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Мезон».
19.55 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
20.25 «Эзгуликка бахшида умр». Хотира ва Қадрлаш кунига бағишланади.
20.40 «Яхши дам олинг».
20.55 Ўзбек мумтоз шеъриятидан.
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 Дониёр Тошмуҳамедов куйлайди.
21.55 «Мулоқот».
22.10 «Бегойим».
22.35 «Мусиқий глобус».
22.55 «Ёшлар» телеканалида.
23.05 Синема. «Ажойиб товур».
00.35 «Хайрли тун !»

ЖУМА, 7

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 «Мухлис ёхуд қўшиқ изидан». Мусиқий дастур.
9.00 «Зийнат».
9.20 «Ишқнома».
10.05 Немис тили.
10.35 «Олимпиадачилар орамизда». Спорт дастури.
10.50 «Зор интизор».
12.05 «Сомон йўли».
12.35 «Инсон ва қонун»га хатлар.
12.50 «Оламни асранг!»
13.15 Кундузги сеанс.
14.10 «Шарқ тароналари».
14.30-15.00 «Диёр».

18.10 Хотира ва Қадрлаш кунига: «Бир сиқим тупроқ».
18.30 «Таянч нуқтаси».
18.45 «Шарқнинг машҳур аёллари».
19.05 «Имконият»
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Рақибингиз — гроссмейстер».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Истиқлолим — истиқболим»
21.25 «Соҳибқирон». Видеофильм.
22.20. «Муҳаббатим соғинчи».
22.50 «Оила». Тележурнал.
23.20 «Халқнинг кўнгли».
23.40 «Ахборот».
«Мунаввар дунё». Дам олиш дастури.
00.10 «Момо ер». Бадиий фильм.
01.20-01.25 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 Мультомоша.
18.40 «Ёшлар ва маънавият». Хотира ва Қадрлаш кунига бағишланади.
18.55 «Мусиқий лаҳзалар».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Талабалар шаҳарчаси».
19.50 «Далил ва шарҳ». Хотира ва Қадрлаш кунига бағишланади.
20.10 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
20.40 «Ҳужжатли кино бисотидан: «Биринчи тайм». «Пахтакор» футбол командаси хотирасига.
20.55 «Созим - дил розим».
21.00 «Давр» Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Автосалтанат».
21.50 «Наволарда аён этсам».
22.00 «Азизим».
22.25 «Спорт ҳафтаномаси».
22.45 «Шарқ оҳанглари».
23.00 «Ёшлар» телеканалида.
23.05 «Лайлони хотирлаб_».
23.30 Синема. «Дейзи хоним».
02.20 «Мунаввар тонг истаб».

ШАНБА, 8

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом,Ўзбекистон!».
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.50 «Мусиқа бўстони».Телеальманах.
9.10 «Хидоят сари».
9.35 «Ўзбекистон спортининг нуфузи». «Умид» намойиш этади:
9.50 «Оқибат».
10.10 «Кўзгу».
10.30 «Она қалби» .Теленовелла.
10.50 «Тадбиркорлик: бугун ва эртага».
11.10 «Санамлар сарвари».Телетанлов.
11.50 «Бўстон».Тележурнал.
12.20 «Мен нечун севаман Ўзбекистонни». Публицистик кўрсатув.
12.55 «Телевизион миниатюралар театри».
13.35 «Шоҳрух клуби».
14.05«Қизлар». Видеофильм.
14.45-15.00 «Замин қадри».
18.00 Хотира ва қадрлаш кунига: «Уйғоқ кунлар».
18.25 «Иқтисод ва биз»
18.50 «Бахтли воқеа».
19.30 «Ахборот»(рус тилида)
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.20 «Жаҳон спорти».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Соҳибқирон». Видеофильм
22.10 «Қишлоқ ҳаёти».
22.30 «Оталар чойхонаси».
23.30 «Ахборот».
«Тунги ёғду» Дам олиш дастури:
24.00 Куй ва тасвир.
00.20 «Ғаройиб коллекционер». Бадиий фильм..
01.55-02.00 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
9.50 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 43-қисм.
10.45 «Ёшлар» телеканалида.
10.50 «Сурур» Мусиқий дастур.
11.00 «Хотира майдони».
11.20 «Тинчлик маданияти».
11.50 «Бухоройи Шариф».
12.15 «Лаззат».
12.35 «Рамаяна». Телесериал.
13.10 «Ракурс».
13.35 «Эски альбомдан».
13.40 «О,ёшлигим».
14.00 «Мусиқий лаҳзалар».
14.05 «Сир».
14.25 «Ўтган кунлар». Соҳибқирон Амир Темур. Хотира ва Қадрлаш кунига бағишланади.
14.45 «Кунг-фу тарихи». Телесериал.
15.30. «Эгиз қўшиқлар».
15.50 Синема.
17.20 «Каталог»
17.30 «Эски альбомдан».
17.35 «Очун». Ботир Зокиров.
17.55 «Ёшлар телеканалида».
18.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Бўш ўтирма», Мульттомоша)
18.35 «Ёр ишқи». Мусиқий дастур.
18.55 «Эски альбомдан».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Хуш келибсиз».
19.55 «Рамаяна». Телесериал.
20.35 «Бизнес-академия».
20.55 Ўзбек мумтоз шеъриятидан.
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Туйғу». Хотира ва Қадрлаш кунига бағишланади.
21.55 «Аждодлар хотираси».
23.10 «Кинотақдим».
23.35 XXI аср сари «Садо-99» профессионал қўшиқчилар курик танлови.
00.50 «Хайрли тун!»

ЯКШАНБА, 9

ХОТИРА ВА ҚАДРЛАШ КУНИ

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 «Камалак».
9.15 «Ғаройибот».
9.30 «Диёр мадҳи».
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».Байрам сони.
11.00 «Маҳалламиз болалари».Телемусобақа
11.50 «Мўйқаламни қуролга алмаштириб». С. Абдуллаев.
12.10 «Юрт ўғлонлари».
12.30 «Бардош». Бадиий фильм.
13.45 «Болалигим осмони».
14.00 Тошкент шаҳри майдон ва хиёбонларидан репортаж.
14.15 С. Аҳмад «Уфқ». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театри спектаклининг премьераси. 1-қисм.
15.15 «Олам қўшиққа тўлсин».
15.50 С. Аҳмад. «Уфқ».Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театри спектаклининг премьераси. 2-қисм.
16.50 «Яхшилар ёди».
17.00 Тошкент шаҳри майдон ва хиёбонларидан репортаж.
17.15 Мушоира.
17.35 Премьера.
18.00 «Олтин тож».Телевизион ўйин.
18.20 «Жавҳар».
18.40 «Қўшиғимдасан Ватан».
19.00 «Ўзлик».
19.30 «Таҳлилнома»(рус тилида).
20.05 «Кўнгил».
20.30 «Таҳлилнома».
21.15 «Эъзоз».
22.45 «Дилларни шод этиб...».
23.20 «Юлдузлар шуъласи»
00.20 «ТВ-1 намойиш этади».
00.35 «Муҳаббат мажороси». Б
01.50 -01.55 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
9.50 «Кўҳна ва янги оҳанглар».
10.00 «Очун». Мадаминбек.
10.20 Ш.Холмирзаев. «Қадимда бўлган экан». Видеофильм.
11.35 «Мусиқий лаҳзалар».
11.40 «Енмаган эзувлар».
12.00 «Бухоройи Шариф».
12.35 «Эски альбомдан».
12.40 Бизнес-академия.
13.00 «Мафтунингман».
14.20 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
14.25 «Азизим»
14.50 «Она қасидаси». 1-қисм.
15.00 Хотира майдонидан репортажи.
15.10 Мусиқий лаҳзалар.
15.20 Синема.
16.50 «Она қасидаси». 2-қисм.
17.00 «Бугуннинг боласи: Биз тинчликни куйлаймиз».
17.20 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Катта танаффус»)
18.00 «Хотира майдонидан репортаж».
18.10 «Миллионлар уйини».
18.35 «Очун».
18.55 «Эски альбомдан».
19.00 «Давр» Ахборот дастури
19.30 «Хотира».
23.00 Эълонлар.
20.20 «Меҳр кўзда». 1-қисм.
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
21.35 «Баҳс».
22.05 «Ёшлар» телеканалида.
22.10 «Меҳр кўзда». 2-қисм.
23.05 «Сен етим эмассан».
00.30 Тонг юлдузи.

АЛПОМИШЛАР, КЎКАЛДОШЛАР БЕЛЛАШАР БУНДА

(Давоми . Боши 1-бетда).

Фурсат топиб терма жамоамиз бош мураббийи Эргаш Худоёровни суҳбатга тортдик:

— Асли сурхондарёликман, — деди у. — Турли мусобақаларда саралаш босқичларидан муваффақиятли ўтган ўн икки полвонимиз Ўзбекистон шарафини ҳимоя қилишга шай турибди. Ҳар куни уч мартадан машғулотлар ўтказяпмиз. Тайёргарлик учун барча шарт-шароит муҳайё.

— Ниятларингиз қандай?

— Ниятимиз камида иккита вазнда олтин медалларни қўлга киритиш. Учинчи вазнда ҳам вакилларимиз бўш келишмоқчи эмаслар.

— Ўзингиз курашнинг қайси турлари бўйича мусобақаларда қатнашгансиз?

— Самбодан тўққиз марта Ўзбекистон чемпиони бўлганман. Халқаро мусобақаларда кўп қатнашганман. Халқаро миқёсга чиқиш насиб этмаган. Энди бўлса, Мустақиллик шарофати билан бунга кенг йўл очилди. Президентимизга минг раҳмат, биз полвонларни ўз қанотлари остига олиб, мисли кўрилмаган шароитларни яратиб бериб қўйибдилар!

— Орзуларингиз?

— Ўзбек кураши бундан-да кўп шуҳрат топса дейман. У олимпия дастуридан жой олиб, Ватанимиз донғини бутун оламга ёйишини жуда-жуда истайман!

Навбатдаги суҳбатдошимиз Эрали полвон Маҳмарасулов. У ўн икки-ўн уч йилдан буён бел олишиб, анча танилиб қолган полвонларимиздан. Вазни 120 килограмм.

— Кўп мусобақаларда кучимни синаб кўрганман, — дейди у. — Эндиги ниятим кураш бўйича биринчи жаҳон чемпионатида ғолиблар сафидан жой олиш.

— Эзгу орзуингиз?

— Қани энди бизнинг Денов шаҳрида ҳам яхшигина спорт иншооти қурилиб, зўр-зўр полвонларни тарбиялаб, ўзбек курашини жаҳонга танитишга қўлдан келганича ҳисса қўшсам...

Яна бир полвон билан танишамиз:

— Илгари мен каратэга қизиқардим, — дейди шаҳрисабзлик оғир вазнли полвон Нодир Музаффаров. — Кейинги пайтда ўзимизнинг миллий курашимизни ривожлантиришга берилаётган эътибор менда ҳам ўзгариш ясади. Туйларда кураш туша бошладим. Бу спорт тури нақадар мафтункор эканлигига амалда ишонч ҳосил қилиб, кураш билан жиддий шуғулланишга киришдим. Озгина муддатда уч туман биринчилигида ғолиб чиқдим. Апрель бошида эса Ат-Термизий хотира турнирида учинчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлдим. Шу сабаб мени терма жамоа сафига таклиф этишди. Энди бу ишончни оқлашга астойдил интилмоқдаман.

Полвоннинг юз-пешонасидан оқаётган маржон-маржон тер унинг кейинги гапларига энг яхши далил эди. Биз унга омадлар тилаб, яна зални айланишга

тушдик ва бундан йигирма-йигирма беш йиллар аввал жаҳонни ларзага солган, ўзбек курашининг имкониятларини амалда илк бор намойиш этган бухоролик афсонавий полвонларимиздан бири Собир Қурбоновга дуч келдик.

— Мустақиллик шарофатини қаранг, — деди у суҳбатимиз асносида. — Биз курашимиз бу қадар шуҳрат топишини, ўзбек кураши бўйича жаҳон чемпионатлари ўтказилишини хаёлимизга ҳам келтирмаган эдик. Юртбошимизга раҳмат, шундай имкониятларни юзага чиқаришда ташаббускорлик кўрсатаётган! Биринчи жаҳон чемпионатида Ўзбекистон полвонлари муносиб қатнашишларига эришиш мақсадида ўғлим Акобир Қурбонов, шогирдларим Хайрулла Насруллаев, Шуҳрат Хўжаев, Ботир Хўжаевларга ўзим мураббийлик қилмоқдаман. Ишонасизми, курашимиз кун сайин равнақ топаётганини кўриб ўзимни яшаргандек ҳис этяпман. Ҳозир элликни уриб қўйганимга кўплар ишонишмайди!

— Курашга эътибор ғоят ошаётганини бизнинг Ромитан тумани мисолида ҳам кўриш мумкин, — дея суҳбатга қўшилди қорачадан келган, истараси иссиқ полвон Савриддин Умаров. — Илгари, очиғини айтиш керак, муаммолар оз эмасди. Ҳозир вазият тубдан ўзгарди. Полвонларимизнинг турли мусобақаларда қатнашувларига шароит яратиб берилди. Натижада мана биздан уч полвон: Маҳмудов Муҳиддин, Маҳмудов Музроб, Раҳматов Шахоб мамлакат ёшлар терма командасидан жой олишди. От ўрнини той эгаллар, деганларидек катта полвонларга муносиб ворис бўлиб етишмоқдалар. Машғулотларни ҳам ҳозир биргаликда ўтказмоқдамиз.

Кўриниб турибдики, ўзбек курашининг истиқболи ишончли қўлларда. Терма жамоамиздан жой олган полвонларнинг кайфияти кўтаринки, улар ҳар қандай рақибнинг курағини ерга теккизишга шай бўлиб турищибди.

Биз полвонларимиз даврасида эканимизда залга япониялик полвонлар ҳам машғулот ўтказиш учун кириб келишди. Имкониятдан фойдаланиб улардан энг барвастаси, оғир вазнли полвон Камимото Хироёшига бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

— Курашга қандай қизиқиб қолгансиз?

— Яқингача дзюдо ва самбо билан шуғулланардим. Кураш усулларидан хабар топгач, унга қизиқиб қолдим.

— Нега?

— Чунки кураш менинг табиатимга жуда мос келади деб ўйлайман.

— Тошкентга келишингизнинг сабаби нимада?

— Очиғини айтсам, 1997 йили Токиода самбо бўйича жаҳон чемпионати ўтказилган ва ўшанда мен ўзбекистонлик полвонга ютқазиб қўйган эдим. Энди мағлубият ўчини олмоқчиман.

— Ўша полвонни кўрдингизми?

— Ҳа, шу залда юрибди. Биз қўл бериб кўришдик ҳам.

— Ниятингиз?

— Барча рақибларни енгиб, Японияга ёруғ юз билан қайтиш!

* * *

Камимото Хироёши билан қисқача мулоқот шундан далолат берадики, кураш бўйича биринчи жаҳон чемпионатига дунёнинг турли бурчакларидан анойи полвонлар келишаётгани йўқ. Демак, баҳслар кескин, муросасиз кечиши аниқ. Алпомишлар, кўкалдошлар беллашадиган кунлар бошланди.

Ш. АЛЛАМОВ,
Р. АКБАРАЛИЕВ
(суратлар)
«Қишлоқ ҳаёти» мухбирлари.

НУРОТАЛИК ҒОЛИБЛАР ЧЕХИЯГА БОРАДИЛАР

Ўтган йили Нурота шаҳрида тасвирий ва амалий санъат лицей-интернати очилган эди. Унда Навоий вилоятининг барча туманларидан келган турли миллат фарзандлари таҳсил олмоқда. Улар бир оила аъзолари каби аҳил яшамоқда. Бу ерда ётоқхона, устахоналар, ўқув синфхоналари, ошхона мавжуд.

Кўпгина ўқувчи қисқа вақт ичида тасвирий ва амалий санъат сирларини ўрганишда сезиларли муваффақиятларга эришди. Шунинг учун ҳам Чехияда бўладиган «Лидица-99» халқаро болалар тасвирий санъат асарлари кўргазмасига лицей ўқувчиларидан 8 кишининг ижод намуналари қўйилади. Бунёд Асадовнинг «Бобур санъат арбоблари орасида», Беҳзод Чориевнинг «Бобо невараси билан», Эркин Бозоровнинг «Менинг бобом кулол», Азиза Цигаеванинг «Халқ бахшилари шаҳримизда», Жонибек Каримовнинг «Невара учун бешик», Жаҳонгир Жуманазаровнинг «Бобом ва бувим» каби ижодий ишлари алоҳида тақдирланди.

Лицей тарбияланувчиларидан 16 нафари республика кўргазмасида иштирок этди. Бунда ташаббускор педагог Наим Қодировнинг хизмати катта.

Ёркул УМАР,
ЎзА мухбири.

«ЎТКАН КУНЛАР»НИ ЎҚИГАНМИСИЗ?

Кейинги пайтларда китоб ва китобхонлик ҳақида бироз куюнчаклик билан фикр айтиш одат тусига киргандай туюлади. Бунинг албатта асосли томонлари бор. Бозор иқтисодиёти, айниқса, кўпгина соҳаларда заиф занжирларни қарийб узиб ташлашгача етгани ҳеч кимга сир эмас. Муҳтарам Президентимиз мустақиллигимизнинг дастлабки йиллариданоқ маънавият ва маърифат масалаларига жамоатчиликнинг алоҳида эътиборини қаратди. Зеро, собиқ шўро тузумидан бизга мерос қолган маънавиятимиздаги кемтикликни тўлдириш, аввало биринчи галдаги муҳим вазифалардан бири эди.

Хўш, бугунги кунда бу борада қишлоқларда аҳвол қандай? Маданий-маърифий масканлар, инчунун, қишлоқ кутубхоналари меҳнат аҳлига қандай хизмат кўрсатмоқда? Китоб ва китобхон деган тушунча устуворми? Бизни ўйлантиртб келаётган ана шу саволларимизга жавоб топиш учун мамлакатимизнинг чорвадор ва ғаллакор, боғбону соҳибкор туманларидан бири — Қўшработнинг Очил Қодиров номли ширкат хўжалигидаги туман маданият бўлимига қарашли 14-шохобча қишлоқ кутубхонасида бўлдик.

Кутубхона остонасидаги ўйлар

Хўжалик марказида жойлашган бу зиё маскани остонасини ҳатлашимиз билан саранжом-саришталикка, доимий дид бўй кўрсатиб турадиган тартиб ва озодаликка юзма-юз келдик. Кутубхона мудири Мавжуда Туропова — асли шу ерлик. 1992 йили Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтининг кутубхонашунослик факультетини тугатган. Айтиш жоизки, шу соҳанинг жонкуяр мутахассиси. 2 нафар фарзанди — Адҳамжон ва Адибаларни оналик меҳри билан қандай суйса, ўз касбини ҳам худди шундай жони дили билан яхши кўради. Унинг яна бир ҳамкасби Орзигул Зойирова — ики йилдирки, шу ерда ишлайди. Мавжудахон кутубхонанинг катталар, Орзигул эса болалар бўлимини бошқаради. Мавжуданинг ҳам, Орзигулнинг ҳам китобхонларга эътибори, хушмуомилалиги, айни замонда халқимизнинг маънавий дунёсини бойитиш йўлидаги жонбозлиги ва саъй-ҳаркатлари эли қатори бизни ҳам хушнуд этди.

— Кутубхонамиз фондида 4800 та китоб бор, — дейди мудир Мавжуда Туропова. — Китобхонларимиз эса 480 нафар кишидан ошади...

— Бу кўпми ёки оз? — сўраймиз суҳбатдошимиздан.

— Аслида халқимиз азал-азалдан китобхон. Лекин бугунги кунга келиб юқоридаги ҳар икки рақамни ҳам кўп, деб бўлмайди. Ростини айтганда, бу борада мақтана олмаймиз. Бунинг сабаблари кўп. Биринчидан, ҳозир ҳар бир хонадонда «Ойнаи жаҳон» бор. Устига-устак ёшлар видеога ўч. Четдан келган бўлар-бўлмас фильмларга ружу қўйиб кетишгани — энг даҳшат. Назаримда, китоб ва китобхонликка ана шу қусурлар соя ташлаб тургандай...

Иккинчидан, бозор иқтисодиётининг баъзи бир икир-чикирлари кутубхоналар йўлига ҳам ғов солиб қўйди, шекилли.

— Сиз ана шу «ғов»ни олиб ташлаш учун нима қилиш керак, деб ўйлайсиз?

— Яширишнинг ҳожати йўқ, бу — албатта, қийин жараён. Аввало китобхонлик ҳар кимнинг ўзига боғлиқ. Аммо биз, кутубхона ходимларига ҳам бевосита алоқадор томонлар анчамунча. Шу маънода айтадиган бўлсам, одамлар орасида тарғибот-тушунтириш ишларини кенг йўлга қўйиш керак. Бунда жамоатчиликнинг ҳам ўрни беқиёсдир.

Кутубхона мудирининг бу фикрларига яна шуни қўшимча қилиш керакки, тоғли Қўшработ туманининг ўзига хос жуғрофияси бор. Бу ерда қишлоқлар қир-адирликларга ва тоғ этакларига юлдузлардай сочилиб кетган. Биз юқорида тилга олган қишлоқ кутубхонаси ана шундай бир муҳитда аҳолига хизмат кўрсатади. Робот, Камар, Шова, Чоқон, Пангат ва бошқа бир талай катта-кичик қишлоқлар, хўжалик марказидаги Абу Али ибн Сино номли 62-ўрта мактаб... китобхонларни қайд этиш варақарларида дарж этилганки, бу... бир қарашда кичик кутубхонанинг қамрови катталигини исбот этади. Аммо китобхонлар сони шунга ярашами? Албатта, йўқ!

— Биз кимлар китоб ўқийди, кимлар ўқимайди — буни имкон даражасида биламиз. Бир мисол, бир куни атоқли ёзувчимиз Абдулла Қодирийнинг «Ўткан кунлар» романи хусусида китобхонлар билан очиқ мулоқот ўтказдик. Ўзини зиёлиман деб, пўрим кийиниб юрган ҳар бир киши китобхон бўлавермайди. Ана шундай бир киши мулоқотда ўзини-ўзи фош этиб қўйди. Аслида «Ўткан кунлар»ни бир бор қўлига олиб ўқиб чиқмаган бу одам «Отабек ундай!», «Кумушбиби бундай!», деб лоф урганини билан фақат экран орқали киносини кўрган экан. Биз унга китобни ўқиб чиқишни тавсия этдик. Орадан икки-уч кун ўтиб, «Э, китоб бошқа, фильм бошқа... Ўқиб, уққан кишига «Ўткан кунлар» ўзи бир дунё экан», деб қолди. Биз китобхонларимизни ана шундай кашф этиш йўлидан бораяпмиз...

Робот қишлоғидан «Ғунча» болалар боғчаси мудираси Марҳабо Усанова, Чоқон қишлоғидан меҳнат фахрийси Омон Жаҳонгиров, тарбиячи Раъно Дўстмуродова, уй бекаси Жамила Қосимова, Қўшработ қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Музаффар Қаршиев, ўқувчи-ёшлардан Санжар Қозоқов, Сайёра Мирзанова, Дилшод Эргашева, Нигора Элмуродова, Орзигул Маматова ва бошқалар кутубхонанинг фаол ўқувчилари ҳисобланади. Шова қишлоғидан меҳнат фахрийси Шукур Бобоёров фаол китобхон бўлиши билан бирга жонкуяр тарғиботчи ҳамдир. У оила даврасида ҳам, мактабдаги учрашувларда ҳам ўз атрофидагиларни кўпроқ мутолаа қилишга даъват этиб туради.

— Инсон сурати қанча хушрўй бўлмасин, унинг сийрати қашшоқ бўлса — ундай одамдан яхшилик кутиб бўлмайди, — дейди у. — Кўп ўқиган ва уққан киши маънан бой, эзгуликка ошинодир.

Умид шулки, эзгуликка ошно қалб — китобсеварлар кўпайиб, халқимизнинг бой маънавияти янада бойиб борса — қандай яхши!

Абдулла ТУРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

КИШИНИНГ ГЎЗАЛЛИГИ — УНИНГ СЎЗИДАН БИЛИНАДИ

ЖУМА ЎГИТЛАРИ

• Бирор нарсани қаттиқ севиб қолиш кўзни кўр, қулоқни кар қилиб қўяди.

• Кимки бирор миллатни дилидан севса, қиёматда Тангри уни ўша миллат сафида тирилтиради.

• Кимки отасининг вафотидан кейин ҳам унга яхшилик қилишни истаса, унинг ёру бирoдарлари билан алоқани узмасин.

• Кимки биз бирор амалга сайлаб қўйган бўлсак ва унга шу амалдан ризқу насиба етиб турган бўлса, шундан зиёда олган нарсаси хиёнатдир.

• Имоннинг афзали — сабр ва кенг қалбли бўлишдир.

• Кимгаки ақлу идрок насиб этилган бўлса, демак, у омадлидир.

• Бу дунёда бемаъни гапларни кўп гапиргандан одамнинг гуноҳи қиёмат куни кўп бўлур.

• Ўлиб кетганларни ҳақорат қилувчи одам ҳалокатга яқиндир.

(Ҳадислардан).

Газетхон илҳоми

ДУЧ ҚИЛМА НОНКЎР БИЛАН

Сой чиройи сув билан, офтоб эса нур билан,
Менинг эса ўзлигим бахш этган ғурур билан.

Ваҳима босар гоҳи ҳамроҳинг бўлса нокас,
Илтижом шу — ҳеч қачон дуч қилма нонкўр билан.

Қозонга яқин юрсанг қораси юқар, дерлар,
Мардоналик хислати марду майдон — зўр билан.

Меҳнат қилиб ризқ топмоқ тилагингдир, бил, Тўра,
Бой-бадавлат яшайсан ошно бўлсанг ер билан.

СЎЗ ҲАҚИДА

Топиб яхши сўзласанг, бегона ҳам эл бўлур,
Қопиб ёмон сўзласанг, пашша кучи фил бўлур.

Ақл кўрки тил бўлса, тилнинг кўрки сўзлардир.
Сўздан топсанг эътибор, душман куйиб кул бўлур.

Яхши йўлга бошловчи асли ахир ширин сўз,
Тилингни тиймасанг гоҳ бошга бало тил бўлур.

Сўзлар борки, қалбингни қайғу-ғамга тўлдирар,
Сўзлар борки, шод айлар, чеҳранг гўё гул бўлур.

Сўзи бетайинларнинг ишларида тайин йўқ,
Сўзи болдекнинг, Тўра, ризқи доим мўл бўлур.

Тўра ЖУМАН.

Тошкент туманидаги Ҳасанбой қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли Норхўжа Амин номли маҳалла кундан-кунга гўзаллашиб бормоқда. Бу ерда 3500 нафардан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Яқинда маҳаллада янги чойхона қурилиб фойдаланишга топширилди. Чойхонада қишлоқ аҳлининг мароқли хордиқ чиқариши учун барча шарт-шароит яратилган. Новвойхона, сомсахона, қассобхона, сартарошхона... мунтазам ишлаб турибди.

СУРАТДА: новвой Зиёдулла Рустамов.

Муҳаммад АМИН (ЎзА) олган сурат.

БУ ОЛАМНИНГ СИРЛАРИ КЎП

Шаҳар ичида биз хоҳлаймизми, йўқми шовқин-сурон қуршовида яшашга мажбурмиз. Ачинарлиси шундаки, шовқин инсон соғлигига ўта зарарли. Шовқин децибелда ўлчанади. Биз 40-50-60 децибелгача чидай оламиз. 65-80 децибелга товуш кучи етар экан — одам безовталана бошлайди. Товуш қанча кучайиб борса, биринчи ўринда одамнинг эшитиш аъзолари ёмонлашиб боради. Атрофингизда товуш 90 децибелга етса кўриш қобилиятингиз 25 фоизга камаяди. Товуш 130 децибелга етса инсон муқаррар касал бўлади. Яхшиямки, атрофда дов-дарахтлар бор. Улар товушларни тўсиб жонимизга ором беради.

* * *

Одатда биз ғичирлаган, шақиллаган ва шунга ўхшаш товушларни ёқтирмаймиз. Бундай товушларни 10 кишидан 9 киши бефарқ қабул қилолмайди. Айниқса эшикнинг нохуш ғийқиллашини бир эслаб кўринг. Бу ҳолат билан олимлар қизиқиб кўришганда шу нарса аниқ бўлдики, бу бизнинг миямиздаги чуқур қадимги қолдиқлар билан боғлиқ экан. Ҳозир бундай одамга қаттиқ ёқмайдиган товушлар одатда маймунларда, макака турида қаттиқ хавф борлигини билдирувчи сигнал сифатида ишлатилар экан.

* * *

Одамлар ҳали-ҳалигача қандай қилиб кўпроқ яшашнинг сири-асрорларини қидириб юришади. Олимларку бу борада қидиришдан сира ҳам тўхташмаган. Бутун дунё бўйича 1965-1970 йиллар ўртача яшаш 53 ёшни ташкил қилган. Аммо бу жойда биз айтмоқчи бўлган гап ижодкорларнинг кўпроқ яшашида. Маълумки, миямиз ўзи-ўзини бошқариб туради, ўзини-ўзи такомиллаштиради ва ўзи-ўзига кўпроқ яшашга замин тайёрлайди. Демакки, айнан мана шу жойда сир борга ўхшайди. Олимлар бундан фойдаланиб текширишлар ўтказишади ва аниқлайдики, ижодкорлар антик даврларда бошқаларга қараганда 38,6 ёш, ўрта асрларда 40 ёш, кейинги асрларда ўртача 36, аммо 19 асрда 24,6 ёш ва ҳозирги даврда 8 ёш бошқаларга қараганда кўпроқ яшар эканлар.

* * *

Одам организми кўпчилик моддаларни ҳар хил гўшт маҳсулотларидан олишини биламиз. Аммо биз энг керакли баъзи моддаларни фақат балиқлардан олишимизни билмасак керак. Бутун дунёда ўртача ҳар бир кишига 12 кг балиқ маҳсулоти истеъмоли тўғри келади. Бу ўринда фақат японлар биринчиликни эгаллашади, яъни ҳар бир япон бир йилда ўртача 69 кг балиқ ейди. Балиқда фосфор моддаси кўп бўлиб, у мия фаолиятига жуда ижобий таъсир қилади. Биз ҳамюртларимизга луқмаи ҳалолдан кўпроқ истеъмол қилишни маслаҳат берамиз. Бу айниқса болаларга жуда ҳам зарур. Фосфор уларнинг ўсишига ҳам катта ёрдам беради.

* * *

Бугунги кунда баъзи ҳолларда аёлларимизнинг камқонлигини табиблар кўплаб суҳбатларда уқдириб туришади. Бу ҳолга эътиборни кучайтириш лозим. Шу ўринда бир мисол келтирамиз. Агарда ҳомиладор аёл ҳомиладорлик даврида гўшт маҳсулотини кам истеъмол қилса, у ўз бўлғуси фарзанди учун цинк етиштириб бера олмайди, цинкни эса биз фақатгина гўшт билан қабул қиламиз. Ваҳоланки, она цинкни ҳомиладорлигида кам қабул қилар экан, кейинчалик унинг фарзанди ўзида ўқиш, ўрганиш, яъни ақлий жиҳатдан заиф бўлиб, қобилиятларини ривожлантира олмайди.

Биласизми?

* * *

Дунёда вақтнинг аниқлиги олимларга ниҳоятда зарур. Ахир Мирзо Улуғбек бекорга юлдузларни ўрганишда уларнинг коинотда турган жойини вергулнинг ўн олтинчи ўрнигача аниқламаган ахир. Бундан ўн йиллар олдин цезийрубинли атом соатидан фойдаланилар эди. Кейинчалик бу соат ҳам у бир сония ноаниқликни 375 минг йилдан кейин берса ҳам ёқмай қолди. Ҳозир Калифорния олимлари водород лазеридан фойдаланмоқдалар. Бу соатнинг аниқлигини энди ўзингиз ўйлаб кўринг, у бир сония ноаниқликни 30 миллион йилдан кейингина беради.

* * *

Дунёда туннеллар ҳақида гап кетса олимлар бир оғиздан Евфрат дарёсининг тагидаги бир километр келадиган туннелни айтишади. Бу туннелнинг ёши тўрт минг йилдан ошиқроқ.

* * *

Алифболарнинг қадимийлари мингйилликлар билан тенг. Ҳозирги замонавий алифболарнинг асосий кўпчилиги финикия ва юнон алифболари асосида тузилган бўлиб, уларнинг кўпчилигида ҳарфлар сони 25-35 атрофида. Аммо бугунги кундаги энг кўп ҳарфли имло бу кхемер тили имлоси бўлса керак, унда 72 ҳарф бор.

* * *

Биз кўпинча ўз жисмимизнинг имкониятларини билмаймиз ва ундан ниҳоятда оғир вазиятдагина фойдаланамиз. Бундай ҳолатларни руҳшуносликда стресс деб аталади. Бундай стресс ҳолатларда жисмимизнинг ҳамма бор имкониятлари жалб қилиниб, бизга маълум бўлмаган имкониятлар очилади ва стресс ҳолати ўтгандан кейин биз ўзимиз қилган ишларга ишонмай юрамиз. Қадим замондан олинган мисолни келтирсак, бунга Демосфеннинг халқ олдида масхара бўлган ва кейинчалик аҳд қилиб нотиққа айланганини келтириш мумкин. Мол аччиғи-жон аччиғи, бир куни бир одам мелисага қўлга тушадиган бўлади ва 200 кг келадиган юкини кўтариб қочади. Кейинчалик мелиса тутиб олгандан кейин у юкни меники эмас деб қутулади. Чунки уни қандай қилиб 200 килограмм юкни олиб қочганини исботлашнинг иложи бўлмайди. Яна бир киши итлардан қўрқиб катта темир симёғочга чиқиб кетади ва жон сақлайди. Кейинчалик симёғочдан тушиб яна чиқишга қанчалик уринмасин чиқа олмайди. Мана буни инсон жаҳл қилса... нималарга қодирлиги деса бўлади.

* * *

Қадимда Диогенлар кўп ўтган, шулардан бири Диоген Синопский жуда ажойиб файласуф бўлган. Қизиғи шундаки, у одамларга аччиқ заҳархандалик билан қараган. Шу билан бирга у «дунёда ҳамма нарса доноларники» деган. Ўша даврда Афлотуннинг «Одам икки оёқли парсиз ҳайвон» деган сўзларига бир куни бир товуқни олиб унинг патларини юлиб олиб бориб берган, «Мана бу Афлотун айтган одам», деб.

* * *

Диоген бир куни ҳаммомдан чиқиб келаётганда «Ҳаммомда одам кўпми» деган саволга оз деб жавоб берган. Ҳаммом тўлами деса тўла деган. Диогеннинг куппа-кундузи кўчаларда чироқ олиб юргани оғиздан оғизга машҳурдир. Ундан нимага бундай қиласиз деганда «Одам излаб юрибман» деб жавоб берган.

* * *

Диоген бир куни бир ҳайкалдан садақа сўраб турганда нимага бундай қилаяпсиз деб сўрашган. Шунда у садақа бермасдан рад жавоб қилишларига ўзимни ўргатаяпман, деган. Одамлар ундан нимага одамлар девоналарга садақа беришади-ю, файласуфларга садақа беришмайди деганда у «чунки улар девона бўлиб қолишларига ишонишади, аммо файласуф бўлолмасликларини билишади» деган.

Тўпловчи:
С. ЙЎЛДОШЕВА.

«АЛАН СЕРВИС» АЖ

барча турдаги

ТРАКТОРЛАР

эҳтиёт қисмларини

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Дўконимизда ҳамиша Т-28, МТЗ-80, «Алтай» ва бошқа русумли тракторларнинг 500дан ортиқ эҳтиёт қисмлари пул ўтказиш йўли билан сотилади

Манзил: Тошкент шаҳри, Жаркўрғон кўчаси, 43-уй. «Сельхоззапчасти» дўкони. Телефон: (3712) 96-63-21.

Узбекистон Республикаси «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси жамоаси шу компания меҳнат фахрийси **Асатилло СУЛТОНХОДЖАЕВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

«Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси жамоаси Тошкент вилоятидаги «Қибрай» ширкатлар уюшмаси раиси Қ. Холмирзаевга волидаи муҳтарамалари **СОЛИҲА АЯ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги 5-ўрта мактаб томонидан 1980 йили Кочегарова Виталина Арефьевна номига берилган В № 422149 рақамли аттестат йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Бош муҳаррир
Ўткир
РАҲМАТ

МУАССИСЛАР — *Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзпахтасаноатсотиш» уюшмаси, «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси, Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Кўмитаси.*

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосари —1-33-44-43, 1-33-16-27. Масъул котиб — 1-33-09-93. Деҳқончилик бўлими —1-36-54-51. Ижтимоий ҳаёт ва адолат бўлими — 1-36-56-30, Иқтисодиёт, тадбиркорлик ва чорвачилик бўлими 1-36-54-51. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —1-36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 1-36-56-25. Шикоят ва хатлар бўлими — 1-36-54-52.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 00006. Буюртма Г— 0271, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 21.45

1 2 3 3 4 6.